

Időközi jelentés

2016. április 30.

Beszámoló az MNB 2016 első negyedévi tevékenységéről

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. tv. előírja, hogy az MNB a monetáris folyamatok alakulásáról és alapvető feladatai körébe tartozó egyéb lényeges kérdésekről – amennyiben törvény eltérően nem rendelkezik – legalább negyedévente jelentést készít és hoz nyilvánosságra. Az ennek az előírásnak megfelelően kialakult MNB-s publikációs rend egyik eleme az évente kétszer megjelenő Időközi jelentés.

A jelentés nem tartalmazza a Pénzügyi Békéltető Testület beszámolóját.

A jelentés a 2016. március 31-ig terjedő időszak adataira épül.

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. tv. előírja, hogy az MNB a monetáris folyamatok alakulásáról és alapvető feladatai körébe tartozó egyéb lényeges kérdésekről – amennyiben törvény eltérően nem rendelkezik – legalább negyedévente jelentést készít és hoz nyilvánosságra. Az ennek az előírásnak megfelelően kialakult MNB-s publikációs rend egyik eleme az évente kétszer megjelenő Időközi jelentés.

A jelentés nem tartalmazza a Pénzügyi Békéltető Testület beszámolóját.

A jelentés a 2016. március 31-ig terjedő időszak adataira épül.

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank
Felelős kiadó: Hergár Eszter
1850 Budapest, Szabadság tér 9.
www.mnb.hu

Tartalom

1. Monetáris politika	4
2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása	11
3. Az MNB felügyeleti tevékenysége.....	13
4. Az MNB fogyasztóvédelmi tevékenysége.....	17
5. Szanálás.....	20
6. Devizatartalékok.....	22
7. Készpénz-logisztikai tevékenység	23
8. Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás.....	28
9. Az MNB statisztikai tevékenysége	30

1. Monetáris politika

A 2016. januári és februári kamatdöntő ülésén a Monetáris Tanács az alapkamat 1,35 százalékos szinten tartása mellett döntött, ugyanakkor februári közleményében jelezte a Tanács, hogy a márciusi Inflációs jelentés ismeretében tovább lazíthatja a monetáris kondíciókat. A márciusi Inflációs jelentés előrejelzése alapján a korábban feltételezettnél tartósan és számottevően alacsonyabb költségkörnyezet hatására kitolódott az inflációs cél elérésének horizontja. A tartósan mérsékelt inflációs nyomás és cél alatti inflációs környezet mellett a lakossági inflációs várakozások tovább mérséklődtek, ami felveti a másodkörös hatások erősödésének kockázatát. Mindezek alapján a Monetáris Tanács megítélése szerint az inflációs cél fenntartható elérése érdekében korábban vált szükségessé a monetáris kondíciók további lazítása. A lépések keretében Monetáris Tanács 2016. március 22-i ülésén az irányadó ráta csökkentésére és a jegybanki kamatfolyosó aszimmetrikus szűkítésére került sor. A döntés következtében az alapkamat 15 bázisponttal 1,2 százalékra, az egynapos betéti ráta negatív tartományba, -0,05 százalékra, míg az egynapos hitelráta 1,45 százalékra csökkent. A Monetáris Tanács kifejezte, hogy a továbbiakban is kész minden rendelkezésére álló eszközt alkalmazni a másodkörös inflációs hatások visszaszorítása érdekében. A kamatcsökkentés mindaddig folytatódik, amíg a kialakuló monetáris kondíciók összhangba nem kerülnek az inflációs cél fenntartható elérésével. A Monetáris Tanács kamatdöntő ülésein ezenkívül az alapkamat mellett egyidejűleg határoz az egynapos betéti és hitelkamatok szintjéről, azaz a kamatfolyosó szélességéről is.

A márciusi Inflációs jelentés főbb megállapításaiban a Monetáris Tanács részletesen értékelte a makrogazdasági folyamatokat, azok várható alakulását és monetáris politikai következményeit.

A Monetáris Tanács szerint az év elején a beérkezett adatok alapján az infláció főként a december óta bekövetkező, számottevő olajárcsökkenés következtében érdemben elmaradt a korábbi prognózistól. Az élénkülő lakossági fogyasztás és a mérsékeltten emelkedő bérszínvonal eredményeként a maginfláció csak fokozatosan növekszik. A tartósan alacsony globális inflációs környezet visszafogja a hazai fogyasztói árak emelkedésének ütemét. A tartósan alacsony költségoldali inflációs nyomás, a világgazdaság lassulása és az inflációs várakozások historikusan alacsony szintje következtében erősödött a tartósan cél alatti inflációt eredményező másodkörös hatások kialakulásának kockázata. Előretekintve az alacsony nyersanyagárak és a csökkenő inflációs várakozások következtében, az óvatossági motívumok fokozatos oldódásával párhuzamosan élénkülő fogyasztás hatására az infláció csak 2018 első felében ér a középtávú inflációs cél közelébe.

Folytatódik a hazai gazdaság növekedése, melyben meghatározó szerepe lesz a belső fogyasztás élénkülésének. A magyar gazdaság növekedése a negyedik negyedévben a várakozásunknak megfelelően erőteljes volt. Felvevőpiacaink fokozatos élénkülése támogatja az export további bővülését. A növekedést az európai uniós forrásbeáramlás lassulása mérsékli, ugyanakkor a jegybanki és kormányzati intézkedések egyaránt hozzájárulnak a gazdaság élénküléséhez. A Monetáris Tanács megítélése szerint az MNB Növekedéstámogató Programja, a lakásépítéseket ösztönző és az EU-források ütemes lehívását segítő kormányzati intézkedések által elérhetővé válik a 3 százalék körüli növekedés fenntartása. A vállalati hitelezés folyamatait tekintve a kkv-hitelezés a jegybanki szándékkal összhangban dinamikusan növekszik, melyet a Piaci Hitelprogram is támogat a hitelezési aktivitáshoz kötött kamatcsere-ügyleteken keresztül. A háztartási hitelezés esetében a lakáscélú szegmensben látható jelentős növekedés összhangban van az

ingatlanpiaci fordulattal és a gazdasági folytatódó élénkülésével. A javuló jövedelmi folyamatok, a hitelezés élénkülése, valamint az óvatossági motívumok fokozatos oldódása segíti a fogyasztás jelentős bővülését, mely a következő években érdemben támogatja a gazdaság növekedését.

Magas finanszírozási képesség mellett tovább mérséklődik a külső eladósodottság. A gazdaság külső finanszírozási képessége a tavalyi kiugróan magas, a GDP 9 százalékát meghaladó értékről 2016-2017-ben enyhén csökken. A mérséklődéshez alapvetően hozzájárult az EU új költségvetési periódusához köthető alacsonyabb transzferbeáramlás, amit csak részben ellensúlyoz az emelkedő külső kereslet és a javuló cserearány miatt tovább emelkedő külkereskedelmi többlet. Ennek ellenére a külső finanszírozási képesség várhatóan a teljes előrejelzési horizonton magas marad, ami az ország külső eladósodottságának további csökkenéséhez, és így a külső sérülékenység folytatódó mérséklődéséhez vezet. Ehhez hozzájárul, hogy a fegyelmezett fiskális politika tovább folytatódik és az államháztartás hiánya a tavalyi historikusan alacsony szint alatt alakul az előrejelzési horizonton, aminek következtében az államadósság is tovább csökken.

A nemzetközi pénzügyi piaci hangulat az időszak első felében bekövetkezett jelentős romlást követően javult. A hazai folyamatokat nem befolyásolta érdemben a globális kockázatvállalási hajlandóság változása. A globális pénzpiaci hangulat év eleji romlását február közepétől korrekció követte, amellyel párhuzamosan a tőzsdeindexek és a kockázati mutatók a korábbi csökkenés után újra emelkedtek. A piaci folyamatokat leginkább a globálisan meghatározó jegybankok döntéseivel, a világgazdaság növekedési kilátásaival és az olajárak alakulásával kapcsolatos várakozások befolyásolták. A hazai pénzpiacokra kevésbé volt hatással a globális kockázatvállalási hajlandóság kezdeti romlása, összességében a forint eszközök kockázati megítélése érdemben javult. A forint árfolyama a régiós devizákat meghaladó mértékben erősödött. Az állampapír-piaci és a bankközi határidős hozamok számottevően mérséklődtek az elmúlt negyedévben. A Monetáris Tanács értékelése szerint a nemzetközi pénzügyi környezet alakulásával kapcsolatos bizonytalanság változatlanul körültekintő monetáris politikát indokol.

A makrogazdasági kilátásokat kétirányú kockázatok övezik. A márciusi Inflációs jelentés alappályája mellett három alternatív forgatókönyvet tartott relevánsnak, amelyek a jövőbeli monetáris politikára hatást gyakorolhatnak. A vártnál lazább külső monetáris politikai környezet és az erősödő másodkörös hatások az alappályánál alacsonyabb, míg az erősödő bérdinamika és dinamikusabb fogyasztás megvalósulása az alappályánál magasabb inflációs pályát jelent. A vártnál lazábban alakuló külső monetáris politikai környezet a hazai gazdasági növekedést nem befolyásolja érdemben. Az erősödő másodkörös hatások, illetve az erősödő bérdinamika nyomán dinamikusabban alakuló belföldi fogyasztás megvalósulása esetén a hazai gazdasági növekedés kedvezőbben alakulhat az alappálya előrejelzésénél. A kiemelt forgatókönyvek mellett a Monetáris Tanács további, mérsékeltebb kockázatként azonosította a feltörekvő piaci gazdaságok visszafogottabb növekedését, a nemzetgazdasági beruházások mérsékeltebb alakulását, a pénzpiaci turbulenciákat, illetve az alacsony olaj- és nyersanyagárak gyorsabb korrekciójának lehetőségét.

A márciusi Inflációs jelentéssel a jegybank egy új előrejelző modellt vezetett be, amely a válság tapasztalatait felhasználva sokoldalúbb és pontosabb képet ad a monetáris politikát meghatározó gazdasági folyamatokról.

A monetáris politikai eszköztár változásai

Növekedési hitelprogram

Az átmeneti eszközként bevezetett NHP teljesítette a program meghirdetésekor kitűzött piacépítési és növekedési célokat, hosszabb távon azonban a jegybanki szerepvállalás nélküli, mennyiségében és minőségében is a gazdasági növekedést támogató piaci alapú hitelezés a kívánatos. Ennek elősegítése érdekében az MNB 2016 januárjától elindította a Növekedéstámogató Programot, melynek a fokozatos kivezetés érdekében részét képezi az NHP harmadik szakasza, a hitelezést másképp ösztönző jegybanki eszközök mellett.

1. táblázat: A Növekedéstámogató Program elemei

Növekedés Támogató Program (NTP)	
Növekedési Hitelprogram kivezetési szakasz (NHP III.)	Piaci Hitelprogram (PHP)
I.pillér: szűkített forinthitel (300 Mrd Ft)	Hitelezési aktivitáshoz kötött kamatcsereügylet (HIRS - 1000 Mrd Ft) Preferenciális betételhelyezési lehetőség (500 Mrd Ft)
II.pillér: swappal kombinált forinthitel (300 Mrd Ft)	Banki tőkekövetelményekben megtestesülő ösztönzés (SREP)
	Vállalati információs rendszer

Forrás: MNB

A harmadik, kivezető szakasz első pillére a második szakasznál mind volumenben, mind a hitelcélok tekintetében korlátozottabb forintfinanszírozást tesz lehetővé. A második pillérben a bankok a kapott forinthitelt devizára cserélik, ami lehetővé teszi, hogy devizában nyújtsanak finanszírozást természetes fedezettel rendelkező kkv-k számára. Ezzel a pillérrel az MNB a hosszú lejáratú devizafinanszírozásban megfigyelhető piaci torzulást kívánja kezelni.

Önfinanszírozási program – jegybanki kamatcsere tenderek

A jegybanki eszköztár módosításai

A Monetáris Tanács 2016. január 12-ei ülésén a monetáris kondíciók enyhítése és az Önfinanszírozási program további támogatása érdekében a likviditáskezelési célú kéthetes jegybanki betét fokozatos, 2016. április végén lezáruló kivezetéséről döntött. A kéthetes betét összege 2015. év végétől 2016. március végéig 1000 milliárd forintban került maximálásra, majd április végére, egy hónapos folyamatos csökkentés után teljesen megszűnik az eszköz. A kéthetes jegybanki betét megszüntetésével kiteljesedett az MNB 2014 nyarán a kéthetes kötvény betétesítésével és a jegybanki kamatcsere-eszköz bevezetésével elkezdett, majd az irányadó eszköz futamidejének három hónapra hosszabbításával és a kéthetes betét korlátozásával folytatott eszköztár-fordulata, amely az utóbbi szűk két évben gyakorlatilag az MNB minden monetáris politikai eszközét érintette.

A kéthetes betét kivezetéséhez a bankok 400-800 milliárd forintos fedezeti értékpapír, illetve kiemelten állampapír-vásárlással alkalmazkodhatnak, hozzájárulva Magyarország külső sérülékenységének további csökkenéséhez, az államadósság stabilabb finanszírozásához és a finanszírozási költségek

mérséklődéséhez. A tenderadatok alapján a bankok a jegybanki bejelentésre reagálva már a tényleges kivezetés előtt felkészültek a változásokra: 2016. március közepétől a kéthetes eszköz állománya érdemben az 1000 milliárd forintos felső korlát alatt volt, 2016. április 1-jén pedig már csak 220 milliárd forintot tett ki.

Szintén részben az Önfelfinanszírozási program céljainak elérését szolgálta, hogy a Monetáris Tanács 2016. március 22-én az alapkamat 1,20 százalékra való csökkentése mellett 50 bázisponttal szűkítette a kamatfolyosót. Ezzel az egynapos jegybanki hitel kamata alapkamat + 75 bázisponttól alapkamat + 25 bázisponttra, azaz 1,45 százalékra módosult, így további ösztönzést adva a hitelintézetek számára a jegybanki aktív eszközök használatára. Mindeközben a kamatfolyosó alsó szélének paraméterei nem változtak, azaz a kamatcsökkentés után -0,05 százalékra csökkent az O/N betéti ráta, aminek következtében jelentősen csökkent az egynapos betéti eszközben tartott banki likviditás. Új eszközként jelent meg a negyedév folyamán, és a banki likviditás lekötésében a likviditás szűkülésével rögtön fel is értékelődött a Piaci Hitelprogram (PHP) keretében bevezetett és a három hónapos irányadó eszközhöz hasonlóan alapkamaton elérhető preferenciális betételhelyezési lehetőség, amit a hitelezési kamatcsere-ügyletet (HIRS) kötő bankok használhatnak (ennek részleteiről lásd a következő alfejezetet).

Jegybanki kamatcsere tenderek

Az MNB 2016 első negyedévében is folytatta az önfelfinanszírozási kamatcsere (IRS) tendereit. Az MNB a negyedév során a 3 éves eszközön 157 milliárd, az 5 évesen 7 milliárd, a 10 évesen pedig 42 milliárd forint névértékű IRS-t kötött a hitelintézetekkel. Így az első negyedév végén a teljes jegybanki kamatcsere állomány elérte az 1502 milliárd forintot. Az állampapírhozam és az IRS-ek fix kamatlába különbségeként előálló kamatswapfelárak a negyedévben változóképpen alakultak: 3 és 5 éven 5-10 bázisponttal növekedtek, míg 5 éven 13 bázisponttal csökkentek a decemberi értékekhez képest. A 3, 5 és 10 éves felárak március végén rendre 49, 73 és 79 bázispontot tettek ki. Az önfelfinanszírozási program nem hatott érdemben a piaci folyamatokra.

A Piaci Hitelprogram (PHP) keretében az MNB az első negyedév folyamán öt hitelezési kamatcsere (HIRS) tendert hirdetett meg. A tendereken összesen 17 hitelintézet vett részt, és az MNB 780 milliárd forint értékű HIRS ügyletet kötött. A bankok a program célkitűzései szerint vállalták, hogy megkötött HIRS ügyleteik negyedével, azaz közel 200 milliárd forinttal növelik kkv-hitelállományukat. A vállalatok önmagában történő teljesülése esetén a kkv-hitelállomány éves szinten 5 százalékos mértékű, piaci alapokon történő növekedése valósulhat meg, amihez hozzáadódik még a Növekedési Hitelprogram addicionális része, illetve a HIRS tendereken technikai vagy egyéb okok miatt nem részt vevő bankok hitelkihelyezései. A számszerű hitelezési vállalatok alapján a Növekedéstámogató Program érdemben hozzájárulhat a tartós hitelezési fordulat eléréséhez, és megalapozza, hogy 2016-ban a nettó vállalati, illetve kiemelten a kkv-hitelezés az egyensúlyi gazdasági növekedést támogató 5-10 százalékkal bővüljön. A banki likviditás-kezelése támogatása érdekében az MNB lehetőséget biztosít a PHP-ben részt vevő hitelintézetek számára megkötött HIRS-állományuk felének erejéig alapkamaton kamatozó, egynapos, preferenciális jegybanki betét használatára. A preferenciális betét jelentős hozzáadott értéket képvisel banki szempontból a szabad likviditás elhelyezése tekintetében, figyelembe véve a csökkenő alapkamatot, a normál egynapos betét negatív kamatát, illetve a kéthetes betéti eszköz kivezetését. A preferenciális betétben elhelyezett állomány 2016. februárban átlagosan 81 milliárd forint, márciusban átlagosan 59 milliárd forint volt.

A bankrendszer forintlikviditás-kezelése

2016 első negyedévében a jegybankmérleg forrásoldali forintlikviditást befolyásoló tételei (sterilizációs eszközök, pénzforgalmi számlák egyenlege, az újonnan létrehozott preferenciális betételhelyezési lehetőség, és jegybanki egynapos betét) együttesen 1400 milliárd forinttal, 3228 milliárd forintra csökkentek. A likviditást elsősorban az MNB devizaműveletei (ebbe beleértve a feltételes és feltétel nélküli forintosítás első negyedévben lejárt, összesen 2,996 milliárd euro értékű eszközeit, amelyek a hitelintézeteknél a fizetendő forintláb miatt szűkítették a likviditást) befolyásolták. Ezen túlmenően a Kincstári Egységes Számla (KESZ) egyenlegének részben az Önfelfinanszírozási programhoz kapcsolódó növekedése szűkítette, a forgalomban lévő készpénzállomány csökkenése, a Növekedési Hitelprogram, a hagyományos jegybanki swap-eszközök, valamint a jegybanki hiteleszközök bővítették a likviditást.

2015. december 1-jétől a tartalékköteles hitelintézetek kötelező tartalékrátája egységesen 2 százalékosra vált, amiben az azóta eltelt időszakban nem történt változás.

Az eszköztárnak az Önfelfinanszírozási programhoz kapcsolódó átalakítása arra ösztönzi a hitelintézeteket, hogy a korábbinál intenzívebben forduljanak a jegybank hiteleszközeihez, ami 2015 negyedik negyedévében a HUFONIA kamatfolyosón belüli megemelkedéséhez vezetett. 2016 első negyedévében a HUFONIA volatilitása emelkedett, ami ugyancsak a kifeszített likviditási helyzetre utalhat. Február végétől részben bizonyosan a jegybanki devizatenderek lejáratái miatt csökkenő forintlikviditás következtében is a HUFONIA a kamatfolyosó alját fokozatosan elhagyva az alapkamat fölé emelkedett (március 21-én 1,79 százalékon tetőzve), ezt követően pedig az alapkamat körül stabilizálódott. A HUFONIA értékei a tavalyi utolsó negyedévhez képest csökkentek az alapkamathoz viszonyítva a kamatfolyosóban: míg az október-decemberi időszakban átlagosan 8 bázisponttal voltak az alapkamat alatt, addig január és március között már átlagosan 35 bázisponttal, míg ezen belül márciusban újra csak 10 bázisponttal (2016. március 23-án 1,35 százalékról 1,2 százalékra csökkenő alapkamat mellett).

A korlátossá vált kéthetes betét tenderein mindössze három alkalommal volt túljegyzés 2015. december végéig, míg 2016 első negyedévében, - amikor a meghirdetett mennyiség már jellemzően kevesebb, mint fele volt az ezt megelőző negyedévnek -, csak 5 túljegyzés adódott. A tendereken kialakult átlagos elfogadott kamatlábak mindvégig közel alakultak az alapkamathoz. Mindez arra utal, hogy a bankok likviditáskezelésében nem okozott problémát a fokozatosan szűkülő kéthetes betétállomány. Ehhez a jegybanki hiteltenderek fokozottabb igénybevétele, valamint a megnyílt preferenciális betételhelyezési lehetőség is hozzájárult.

Az elmúlt negyedévben a forintlikviditás szűkülésével párhuzamosan érdemben megnövekedett a jegybank aktív eszközeinek használata, mégpedig elsősorban az egynaposnál hosszabb lejáratokon. 2016. január-márciusi időszakban havi átlagban 28 overnight hitelügyletet kötött a jegybank, akárcsak 2015. szeptember-decemberben, miközben az overnight hitelek átlagos ügyletmérete, vélhetően a javuló banki likviditáskezelés és a szűkülő likviditáshoz való banki alkalmazkodás hatására 16 milliárról 10 milliárd forintra csökkent. Egyhetes fedezett hitelt – melynek kamata alapkamat + 25 bázisponttól alapkamat + 15 bázisponttal csökkent 2016. március 23-ától - ugyanakkor a tavalyi utolsó negyedév 24 esetével és 1212 milliárd forintos összesített igénybe vételével szemben az idei első negyedévben már 27 alkalommal, összesen majdnem 2373 milliárd forint értékben igényeltek és kaptak a hitelintézetek (az átlagos ügyletméret 51 milliárd forintról 88 milliárd forintra nőtt). A három hónapos fedezett hitelnél is hasonlóak az arányok: tavaly szeptember 30-án volt utoljára elfogadott ajánlat 15 milliárd forint összegben, az idei első három hónapban pedig két ajánlatot fogadott el az MNB, összesen 31 milliárd forintos értékben. A

monetáris célú hitelek állománya a 2015. szeptemberi 200-300 milliárd forintos értékről 2016 márciusára 500-600 milliárd forintra emelkedett.

A kamattranzmisszió szempontjából kitüntetett jelentőségű három hónapos referenciahozamok az év első felében az alapkamat csökkentésével együtt mérséklődtek. A BUBOR pontosan lekövette az alapkamat csökkenését. 2016. február elejétől az FRA-kból származtatott azonnali hozam csökkenni kezdett, az alapkamat-csökkentési várakozásokat jelezve. A diszkontkincstárjegyek (DKJ) hozam márciusban erősen megközelítette az alapkamatot, de a kamatcsökkentéssel párhuzamosan lecsökkent, majd stabilizálódott. A DKJ hozam alapkamattól való távolsága március végén 20 bázispont körül mozgott. A banki rövid lejáratú, illetve változó kamatozású hitel- és betéti kamatlábak mind a vállalati, mind pedig a háztartási szegmensben mérséklődtek az elmúlt negyedévben, az alapkamat (2016. március 23 előtti) stagnálása mellett. Megfigyelhető volt, hogy a látra szóló és folyószámlabetétek kamatlába kevésbé csökkent, a lekötött betéteké, illetve az éven belüli hitelkamatok pedig erősebben. Ez részben a nulla alsó korlátnak lehet köszönhető, részben pedig annak, hogy a banki alternatívaköltség, a HUFONIA is tovább csökkent az időszak folyamán.

Devizalikviditást nyújtó eszközök

Devizatenderek

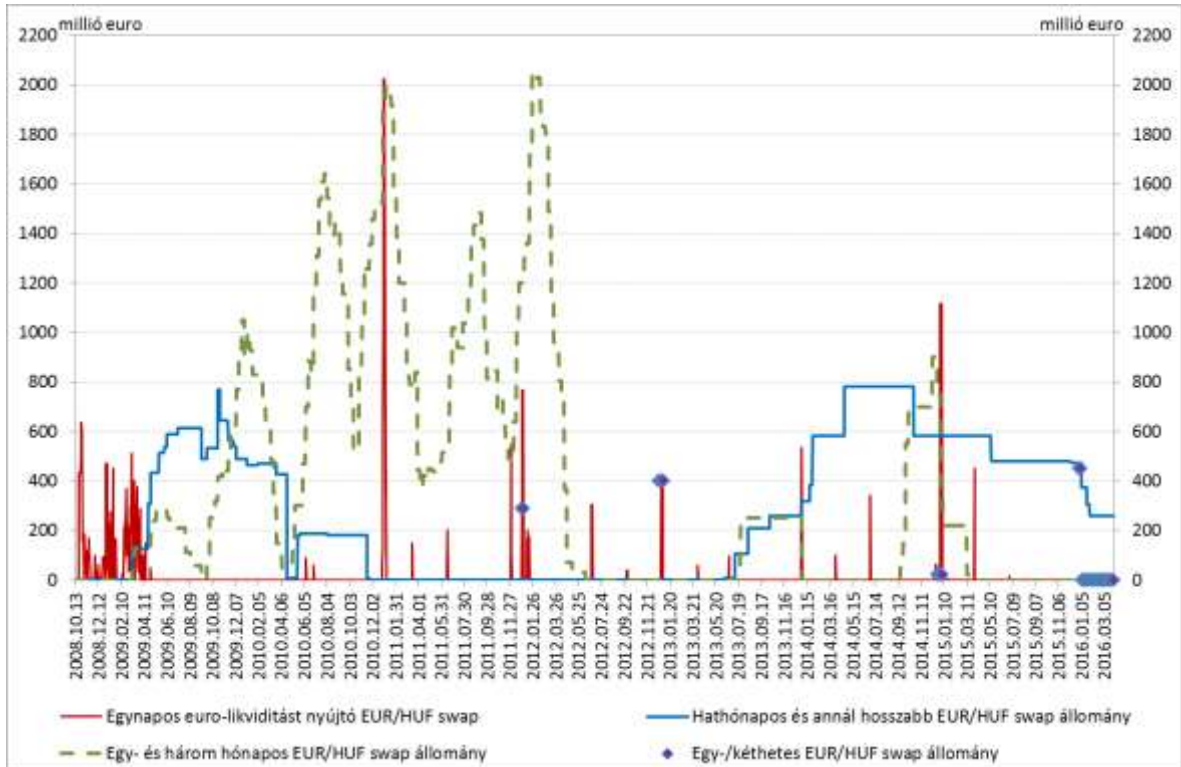
A bankoknál az elszámolási és a forintosítási tendereken megvett euro összegekből 2016. március 16-án lejárt 2,082 milliárd euro feltétel nélküli deviza swap. A feltételes euro-swapok közül 2016. március 2-án 200 millió euro, március 31-én pedig további 714 millió euro lejáratával teljesen kifizették a feltételes euro-swapok. 2016. március végén még 2,852 milliárd euro értékű feltétel nélküli, és 11,9 millió, a fogyasztói devizahitelek forintosításához kapcsolódóan megkötött svájci frank swap-állományt tartott nyilván az MNB. A svájci frankot a partnerek egyhetes FX-swapban görgethetik a jegybanknál legfeljebb 2016 augusztusáig, míg a feltétel nélküli euro-swap állomány legkésőbb 2017 végén lejár.

Jegybanki devizacsere-ügyletek

Az euro/forint devizacsere piaci felárak az előző időszaknál volatilisebben alakultak, néhány kiugró érték mellett. Az egynapos, az egyhetes és a három hónapos futamidőn egyaránt 0 körül alakult az átlagos felár. Az egynapos (O/N) spread az előző negyedévhez képest lényegesen volatilisebben alakult: a mid jegyzések jellemzően -50 és +100 bázispont között szóródtak. A másnap induló egynapos (tomnext) ügyleteknél a 2016. március végi feltétel nélküli swap-lejárat okozott kiugró értéket: március 30-án -439 bázispontot, a megszokott 0 és -50 bázispont közötti értékekhez képest. Az egyhetes, egy hónapos és három hónapos záróárak is 0 körül alakultak, a negyedév vége felé átmenve a negatív tartományba. A korábbi években megszokott negyedév végi swappiaci feszültség nem jelentkezett, ami a jegybanki swapplejáratok mellett is arra utal, hogy csökkent a magyar bankrendszer devizalikviditásra való ráutaltsága.

A hagyományos (egynapos, egyhetes, illetve három hónapos) jegybanki eurolikviditást nyújtó euro/forint FX-swap-eszközök iránt a megelőző évben tapasztaltnál kisebb kereslet mutatkozott 2016-ban. Az egyetlen kihasználtság az év végét átívelő, egyhetes swap volt, 450 milliárd forint értékben. Egynapos, illetve három hónapos swaphoz az utóbbi két negyedévben nem érkezett ajánlat. A Növekedési Hitelprogram első szakasza III. pilléréhez kapcsolódó jegybanki devizacsere eszköz kintlévő állománya az év végi 473 millió euróról tovább mérséklődött, március 31-én 200 millió euróra, az április 6-i lejáratot is figyelembe véve pedig 150 millió euróra.

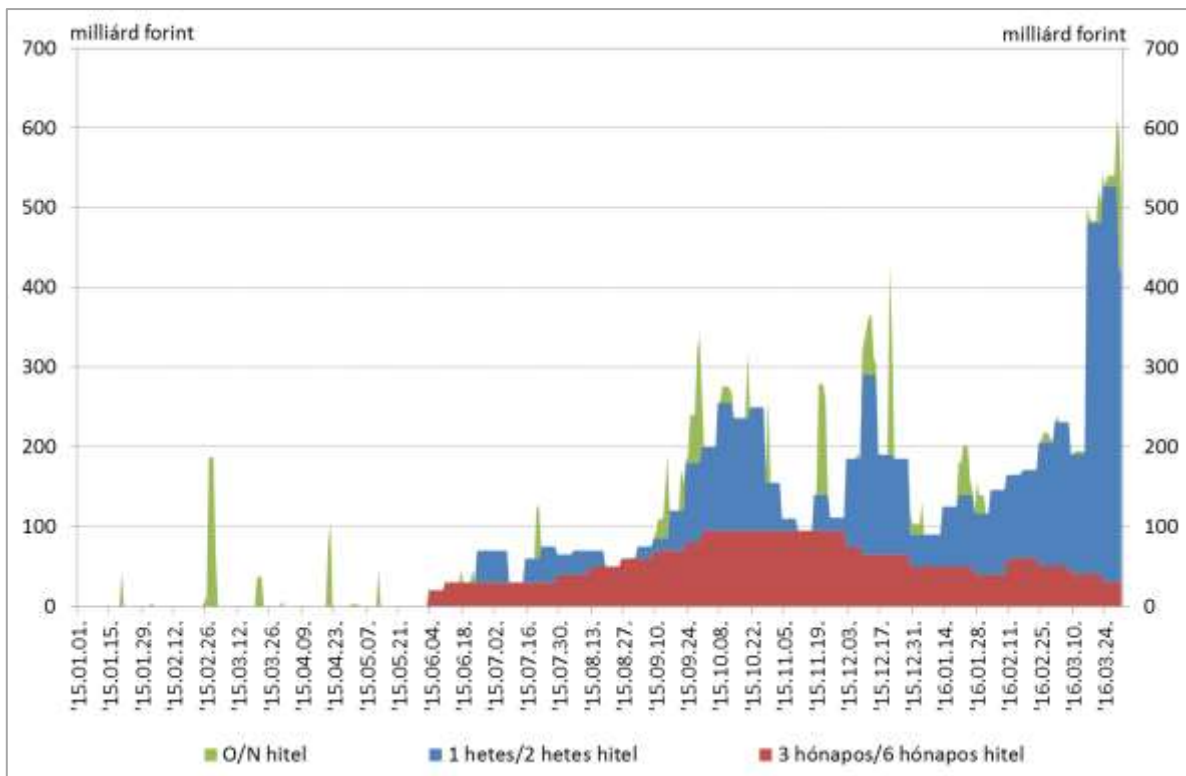
1. ábra: A jegybank devizacsere-eszközeinek igénybevétele – nyitott állományok

Forrás: MNB

Megjegyzés: a Növekedési Hitelprogram III. pilléréhez tartozó swapok nélkül.

2. ábra: Monetáris politikai célú fedezett hitel állományok alakulása

Forrás: MNB

2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása

A hazai pénzügyi rendszer sokkellenálló képessége mind a tőkehelyzet, mind a likviditás szempontjából erős, miközben a kulcsfontosságú pénzügyi piacok működésében nem észleltünk zavarokat az elmúlt időszakban. A bankrendszer pozitív eredménnyel, mégpedig 30 milliárd forintos nyereséggel – 1,1 százalékos saját-tőkearányos nyereséggel - zárta a 2015-ös évet, azonban ennek eloszlásában tartós heterogenitás látható.

A februárban publikált Hitelezési folyamatok tanulmány megállapította, hogy 2015 IV. negyedévében 50 milliárd forinttal csökkent a hitelintézetek nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott hitelállománya, így az állományleépülési üteme 6,7 százalék volt éves összevetésben. A vállalati hiteldinamika alakulását az alapfolyamatokon túl egyedi tételek és bázishatás is befolyásolta. Ezek kiigazításával a vállalati hitelállományt kisebb ütemű, 2 százalékos leépülés jellemezte. Ugyanakkor a kv-szektor hitelállománya éves összevetésben 3,6 százalékkal bővült, amihez a Növekedési Hitelprogram második szakaszának lezárása jelentős mértékben hozzájárult.

Az MNB 2016 januárjában elindította a Növekedéstámogató Programot (NTP), ami a bankok piaci hitelezéshez való visszatérését segíti elő a Növekedési Hitelprogram (NHP) fokozatos kivezetésével és a pozitív ösztönzést jelentő, új Piaci Hitelprogram (PHP) meghirdetésével. A PHP részeként bevezetett hitelezési kamatcsere-ügylet (HIRS) igénybevételével a bankok implicit módon számszerű, az allokált HIRS-kitettség negyedét kitevő hitelezési vállalatot tesznek a kis- és középvállalatok számára nyújtandó nettó hitelállomány növelése tekintetében, amivel - az egyéb jegybanki és kormányzati programokkal, valamint a HIRS tendereken technikai vagy egyéb okok miatt részt nem vevő bankok hitelkihelyezéseivel kiegészítve – a vállalati hitelezés dinamikája már 2016-ban a fenntartható gazdasági növekedést támogató 5-10 százalékos sávba emelkedhet.

2015 IV. negyedévében a hitelintézetek háztartási hitel-állománya mintegy 111 milliárd forinttal csökkent a folyósítások és törlesztések eredményeként. Az állomány összességében 15,1 százalékkal csökkent éves összevetésben, amely tartalmazza az összes 2015-ben esedékes elszámolás és forintosítás állományhatását is. Mindemellett azonban az új háztartási hitelszerződések volumene 27 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A Hitelezési felmérésben a válaszadó bankok mintegy fele a lakáshitelek iránti kereslet élénküléséről számolt be, továbbá előretekintve a bankok közel teljes körűen a kereslet bővülését várják.

A magánszektor nemteljesítő hiteleinek aránya érdemben csökkent 2015 utolsó negyedévében, azonban még így is magas szintje továbbra is komoly pénzügyi stabilitási- és társadalmi kockázatot jelent, amelynek kezelése egyik kiemelt célja a jegybanknak. A csökkenés elsősorban a vállalati szegmensben volt számottevő, ami az MKB Bank szanálása során a banki mérlegből leválasztott rossz portfóliójának tulajdonítható. Az Európai Bizottság 2016 februárjában jóváhagyta a MARK kereskedelmi ingatlan és azokhoz kapcsolódó követelések portfólió-vásárlási módszertanát. A program iránt számottevő érdeklődés mutatkozik, így megállapítható, hogy a program nagyban élénkítette a piacot.

Ami a lakossági nemteljesítő hitelekkel illeti, az MNB kutatása alapján jelentős átstrukturálási tartalékok találhatóak a portfólióban. Ezért a jegybank márciusi 11-én ajánlást bocsátott ki, amelynek célja a nemteljesítő jelzáloghitel-adósok fizetőképességének tartós helyreállítása, illetve a fenntartható adósságrendezés ösztönzése. Az ajánlás peremfeltételeként a hiteladósok lakhatásának biztosítását, a

nemteljesítéssel kapcsolatos erkölcsi kockázat minimalizálását jelöli ki az MNB, továbbá azt, hogy az ajánlás rövidtávon se gátolja a bankrendszer gazdasági növekedéshez való hozzájárulását.

A jegybank makroprudenciális szabályozói tevékenysége

Az MNB makroprudenciális hatóságként az Európai Rendszerkockázati Testület (European Systemic Risk Board – ESRB) ajánlásának megfelelően kidolgozta azt a stratégiai keretrendszert, amely összefoglalja és a nyilvánosság számára is bemutatja, hogy a pénzügyi rendszer egészének stabilitását a jegybank milyen alapelvek mentén és milyen gyakorlattal kívánja biztosítani. A stratégiai anyag az MNB Alapokmányával összhangban kijelöli az MNB makroprudenciális hatóságként való működésének alapjait: a makroprudenciális kockázatelemzés, beavatkozás és utókövetés célrendszerét, a makroprudenciális eszközök alkalmazásának módját és a transzparens működést elősegítő sarokpontokat. A stratégiai keretrendszer 2016. január 27-én került nyilvánosságra.

A zálogjogi és jelzálog-finanszírozási jogszabályi környezet várható változása miatt az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa módosította a jelzáloghitel-finanszírozás megfelelési mutató (JMM) bevezetésének időpontját. A jelzáloghitelek mögé megfelelő mértékű stabil forint finanszírozás biztosítására hivatott előírás 2016. október 1. helyett 2017. április 1-jén lép hatályba, a piaci szereplők alkalmazkodásának elősegítése érdekében.

Az MNB a piaci szereplőkkel egyeztetve felülvizsgálta a 2015. január 1. óta életben lévő adósságfék szabályokat az első év tapasztalatai alapján. Ennek eredményeképp számos olyan módosítás történt, amelyek a hitelfelvevők adminisztratív terheinek csökkentését és a gördülékenyebb hitelfelvételt szolgálják, a felelős hitelezés fenntartása mellett. Az érdemi módosítások többek között a hosszabb kamatperiódusú jelzáloghitelek törlesztőrészleteinek kedvezményes kezelése útján a fogyasztók által viselt kamatkockázatok mérséklését is elősegíthetik. A módosításokkal párhuzamosan az MNB honlapján „Kérdések és válaszok” formájában publikálásra kerültek az egységes piaci gyakorlatot elősegítő, jogértelmezési kérdésekre adott válaszok.

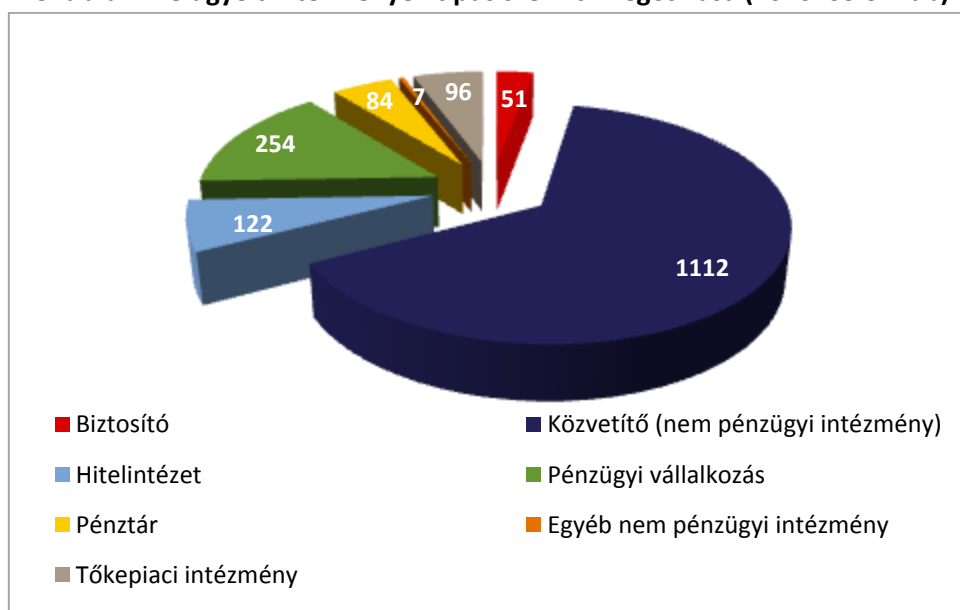
Az MNB törvényi kötelezettségének megfelelően negyedévente felülvizsgálja az érvényes anticiklikus tőkepufferráta mértékét. Mivel jelenleg nem figyelhető meg túlzott hitelezés a hazai bankrendszerben, az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa a hazai kitettségekre alkalmazandó anticiklikus tőkepufferráta mértékének 0 százalékos szinten való tartásáról döntött 2016 márciusában. Továbbfejlesztésre került az anticiklikus tőkepufferráta meghatározásának módszertana is, kiegészítve az anticiklikus tőkepuffer felépítését meghatározó módszertant a tőkekövetelmény feloldására alkalmazandó feltételekkel.

Az MNB szakértői 2016 első negyedévében is figyelemmel kísérték a pénzügyi rendszert érintő nemzetközi szabályozási folyamatokat, és aktívan részt vettek különböző európai intézmények, mint például az Európai Bankhatóság (European Banking Authority – EBA) és az ESRB makroprudenciális politikával foglalkozó munkacsoportjaiban.

3. Az MNB felügyeleti tevékenysége

Az MNB 2016. I. negyedévének végén összesen 1726 intézmény prudenciális felügyeletét látta el, melyeknek típus szerinti megoszlását az 3. ábra szemlélteti. Az első negyedévben 32 prudenciális vizsgálat és 4 piacfelügyeleti vizsgálat indult meg, illetve 34 prudenciális vizsgálat és 6 piacfelügyeleti vizsgálat került lezárásra. Az MNB a tárgyidőszakban összesen 317 prudenciális határozatot adott ki, a piacfelügyeleti és kibocsátói felügyelési területen összesen 322 határozat és 107 végzés született. Az intézkedések során 212,65 millió forint prudenciális intézményi bírság, 0,8 millió forint prudenciális személyi bírság, továbbá 733,55 millió forint piacfelügyeleti és felügyeleti bírság kiszabására került sor.

3. ábra: A felügyelt intézmények típus szerinti megoszlása (2016. 03.31. db)

Forrás: MNB

Az MNB hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások felügyeletéért felelős területe 2016. I. negyedévében a jogszabályokban előírt vizsgálati kötelezettségeit teljesítve a pénzügyi és nem pénzügyi intézmények esetében 4 átfogó vizsgálatot zárt le és 9 újat indított. Emellett 1 csoportvizsgálat indult, 2 célvizsgálat és egy 10 bankot érintő témavizsgálat zárult le. A lezárt vizsgálatok esetében 147,55 millió forint prudenciális intézményi bírság kiszabására is sor került, hangsúlyozva, hogy az MNB határozottan fellép korábbi határozatainak be nem tartása illetve a felügyelt intézmények jogszabálysértő magatartásával szemben.

Tekintettel arra, hogy 2016. első negyedévében több felügyelt intézmény esetében gyakori rendszerleállítás volt megfigyelhető, az MNB az éves vizsgálati terv szerint lefolytatott átfogó helyszíni vizsgálatok során kiemelt figyelmet fordított az intézmények támogató háttér-rendszerei megfelelőségének értékelésére, mind üzletmenet-folytonossági, mind az intézmény belső kockázatkezelését támogató folyamatai tekintetében. Az elmúlt időszakban lefolytatásra került átfogó vizsgálatok fontos tapasztalata továbbá, hogy a csoportos értékvesztés-képzés alá eső nem teljesítő portfóliók értékvesztés-fedezettségének módszertana sok esetben javításra szorul, kockázatérzékenyebbé tétele szükséges.

A tavalyi év során a felügyeleti kollégiumi üléseken született döntés alapján a komplex bankcsoportok elkészítették helyreállítási terveiket, és megküldték az MNB részére. Ezek kiértékelése a szektorral közösen megtárgyalt irányelvek mentén megkezdődött, illetve azon intézménynél 2016. első

negyedévében lezárásra is került, ahol az MNB bankcsoporti szinten is értékelte a helyreállítási terv megfelelőségét. Az erre vonatkozó döntést az egyes leánybankok nemzeti felügyeleteinek közreműködésével megtartott felügyeleti kollégium előzte meg, amelyre uniós szinten először került sor. A helyreállítás tervek elsődleges célja, hogy krízishelyzet esetén állami segítség nélkül képesek legyen az intézmények működésük folytatására, a banki menedzsment részére megfelelő eszközök álljanak rendelkezésre a normál üzletmenet helyreállítására. Ehhez olyan fejlett stressz tesztelési keretrendszer létrehozása szükséges, amely a teljes banküzemre kiterjed.

Az MNB további fontos célkitűzése, hogy az intézmények javadalmazási politikájának értékelésén keresztül is javítsa a bankok kockázattudatosságát. Az ennek megfelelően 2015-ben indított témavizsgálat 2016. első negyedévében került lezárásra. Az MNB elvárásairól, illetve a vizsgálat főbb megállapításairól, tanulságairól aktív párbeszédet folytatott a bankszektormmal, amelyre kiemelt hangsúlyt fektetett a legrosszabb eredményt elért két intézmény esetén. A témavizsgálatban megállapított jelentősebb hiányosságok részben nem megfelelő jogszabály értelmezésből adódtak a tekintetben, hogy mely intézmények minősülnek jelentősnek, ezáltal mely bankok kötelezettek javadalmazási bizottság felállítására. Ezen túlmenően több esetben nem kerültek megfelelő módon meghatározásra a kiemelt személyek, illetve az alap- és teljesítményjavadalmazási kategóriákba történő besorolás, valamint a nyilvánosságra hozatalra vonatkozó előírásokat egyik jelentősnek minősülő intézmény sem teljesítette. Az MNB a vizsgálatok tanulságai nyomán az idei évben megújított javadalmazási ajánlást, továbbá gyakran ismételt kérdéseket és válaszokat tesz közzé a piaci szereplők számára, melynek célja a tulajdonosok és a köz érdekeit szolgáló – a valóban megszolgált és hosszú távon fenntartható teljesítményt honoráló – javadalmazási irányok fenntartása és a túlzott kockázatvállalásra, illetve rövidtávú eredményhajszolásra ösztönző gyakorlat visszaszorítása.

A pénzügyi vállalkozási szektorban a kézizálog hitelezést folytató intézmények működésében rejlő prudenciális kockázatok feltárása érdekében az MNB részletesen kiértékelte a rendkívüli adatszolgáltatás keretében bekért adatokat, amely alapján további helyszíni vizsgálatok lefolytatására is sor kerül a következő időszakban. Hitelintézet által refinanszírozott kézizálog hitelezési tevékenység esetén az MNB kiemelt hangsúlyt fektet annak vizsgálatára is, hogy a zálogtárgyak befogadása és értékelése a hitelintézetek által milyen módon kerül ellenőrzésre, amennyiben a refinanszírozás fedezeteként a zálogtárgyak kerülnek meghatározásra.

A negyedévben az MNB aktív párbeszédet kezdett a bankokkal a tőkekövetelmény számítási kérdések kapcsán. A konzultáció fő célja az intézmények kockázat-tudatosságának és ICAAP (tőke megfelelés belső értékelési folyamata) keretrendszerének erősítése, mindemellett a jegybank a szakmai konzultációk során szerzett tapasztalatokat beépíti a megújítás alatt álló tőkekövetelmény meghatározási módszertanába.

Az informatika egyre növekvő jelentőségével párhuzamosan az idei évtől az MNB új informatikai felügyelési eszközöket is alkalmaz az eddig megszokottak mellett. Előtérbe kerülnek a nagyobb bizonyosságot adó eljárások, így nagyobb szerepet kapnak a kontrollok hatásosságának tesztelését célzó eljárások. A hagyományos, mintavételezéses kontrolltesztelés továbbfejlesztése mellett alkalmazásra kerülnek a teljes populáció vizsgálatán alapuló módszerek is. Új vizsgálati terület az egyes üzleti folyamatok IT támogatottságának vizsgálata, és az IT stratégiák elemzése.

Biztosítási területen az I. negyedév során 3 új átfogó vizsgálat indult, továbbá 5 átfogó és 1 célvizsgálat volt folyamatban, bírság realizálására nem került sor.

Az MNB egy biztosítónál felfüggesztette a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási termékértékesítést, valamint korlátozta a biztosító eszközei feletti rendelkezési jogát és pénzügyi terv elkészítését írta elő a nem kellően megalapozott díjpolitikája, illetve a befektetési tevékenységéhez kapcsolódó kockázatok és a tartalékhelyzete miatt. Az érintett társaság megfelelő – a korábbi tartalékhányt megszüntető – pénzügyi tervet nyújtott be az I. negyedév során, melynek hatására a jegybank feloldotta az értékesítés felfüggesztésére vonatkozó korlátozást.

Az MNB a hibás életbiztosítási termékek felülvizsgálatát, a költségek limitálását és a költségtranszparenciát célzó etikus életbiztosítási koncepció keretében jogszabály módosító javaslatokat tett, melynek jóváhagyása esetén bevezetésre kerül a pénztári piacokon már alkalmazott „összhangszabály”.

A fenti jogszabály módosítások mellett a unit linked ajánlás felülvizsgálata és a piaci konzultáció is lezajlott, amelynek fókuszában a transzparencia, a költségelemek számának csökkentése, a Teljes Költség Mutató (TKM) limitjeinek meghatározása, valamint az egyoldalú szerződésmódosítás korlátainak felállítása állt. Lezárultak az előkészületek az etikus koncepció keretében – a vonatkozó rendelet alapján – a befektetési egységekhez kötött (unit linked) életbiztosítási termékekre vonatkozó TKM értékek MNB honlapon történő megjelenítése érdekében.

A TKM rendelethez hasonlóan 2016. január 1-jei hatállyal adta ki az MNB a technikai kamatlábak legnagyobb mértékéről szóló rendeletét, melyben az élet- és betegségbiztosítási termékek díjkalkulációjánál, az életbiztosítási és betegségbiztosítási díjtartalék, valamint balesetbiztosítási járadéktartalék számításánál alkalmazható technikai kamatláb maximális mértékét szabályozza.

A pénztári szektorban 2016. I. negyedévében 5 új vizsgálat indult és 4 vizsgálat került lezárásra, amelynek során összesen 1,2 millió forint intézményi és 800 ezer forint személyi bírság kiszabása történt meg, továbbá egy egészségpénztár tevékenységi engedélye visszavonásra került.

A pénztári szektorra vonatkozó jogszabályi rendelkezések, 2016. január 1-jei hatállyal több részterületet érintően módosultak, mely szabályozóváltozással az önkéntes kölcsönös biztosító pénztári befektetések diverzifikáltabbá, biztonságosabbá és átláthatóbbá váltak. Kiemelendő, hogy a jogszabályváltozások eredményeként megjelent egy új önkéntes kölcsönös biztosító pénztár típus: az egészség és önszegélyező pénztár, amely mind egészség-, mind pedig önszegélyező pénztári szolgáltatásokat is nyújthat egy intézmény keretében. Az MNB a jogszabályváltozások gyakorlati alkalmazásának megkönnyítése érdekében szakmai konzultációt tart az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak képviselői részére.

Az MNB tőkepiaci intézmények felügyeletéért felelős szakterülete az I. negyedévi vizsgálatait és a folyamatos felügyelés során továbbra is elsődleges prioritásként kezelte az ügyfélkövetelések védelmét és az azzal kapcsolatos jogszabályi előírások betartását, a portfóliókezelési és az EMIR szerinti előírások teljesítése mellett. A tőkepiac általános bizalmi és biztonsági szintjének erősítése, illetve a jövőbeni visszaélések megelőzése érdekében az I. negyedévben 11 átfogó vizsgálat és egy utóvizsgálat indult, valamint 12 vizsgálat zárult le. Az intézményi működésben a tárgynegyedévben feltárt jogszabályi hiányosságok az egyes befektetési vállalkozások nyilvántartási és számlavezetési technikáihoz kapcsolódtak, valamint az általuk működtetett informatikai rendszerek kockázataiban jelentek meg.

A tőkepiaci törvény változásának következtében elindult az MNB elektronikus felületén az értékpapír- és ügyfélszámla lekérdezési lehetőség, melynek segítségével minden ügyfél ellenőrizheti, hogy egyezik-e a számlaértesítőben foglalt adattartalom az MNB részére megküldött adatszolgáltatással. Az új jogintézménynek köszönhetően erősödhet a jegybank ellenőrzési hatékonysága, s ezáltal a pénzügyi

piacokba vetett befektetői bizalom. Az online lekérdezéssel kapcsolatban gyakori kérdések- és válaszok, illetve Navigátor Extra tájékoztató füzet segíti a befektetőket a jegybank Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központjának internetes oldalán. A februári indulás óta az ÉSZLA weboldalát több tízezer látogató kereste fel.

A jegybank a piacfelügyeleti tevékenység keretében a megreformált intézkedés- és szankciópolitikájának következetes alkalmazásával 2016. I. negyedévben 5 eljárást zárt le. Kiemelést érdemel azon két társaság esete, melyekkel szemben az engedély nélkül végzett befektetési szolgáltatási tevékenység miatt eltiltást alkalmazott, valamint kiemelt összegű (200 millió forint, illetve 500 millió forint) piacfelügyeleti bírságot szabott ki az MNB.

Az elmúlt negyedévben 4 piacfelügyeleti eljárás indult bennfentes kereskedelem, piacbefolyásolás, valamint jogosulatlan tevékenységek tárgyában, továbbá 3 esetben külföldi felügyeleti hatóságok megkeresése kapcsán nemzetközi jogsegélykérelem alapján indult eljárás.

Az MNB kibocsátói felügyelési tevékenysége keretében az első negyedévben – különböző Tpt.-ben írt tájékoztatási kötelezettségek megsértése okán – több alkalommal rendelte el egyes kibocsátók tőzsdei termékei forgalmazásának felfüggesztését. Az egyik felfüggesztéssel érintett Nyrt. esetében – tekintettel arra, hogy a társaság tevékenységével kapcsolatban bűncselekmény elkövetésének gyanúja is felmerült – az MNB ismeretlen tettes ellen feljelentést tett az illetékes nyomozóhatóságnál. Kibocsátói felügyelés keretében az első negyedévben egy ellenőrzési eljárás zárult, melynek következtében az egyéb intézkedések mellett, a jegybank az érintett részvénytársaságot a tájékoztatási kötelezettségek megsértése miatt összesen 10 millió forint felügyeleti bírság megfizetésére kötelezte.

Az MNB az I. negyedévben 153 prudenciális engedélyező határozatot adott ki. Ezek közel 80% személyi engedélyekhez köthető. A pénztári piacon egy piaci szereplő átalakulásával kapcsolatban került engedély kiadásra, a pénzpiaci területen egy állomány átruházás engedélyezése emelhető ki. Összesen 7 piaci szereplő kérte tevékenységi engedélyének visszavonását. Az MNB piacfelügyeleti feladataival kapcsolatos kibocsátói engedélyezési tevékenysége keretében 2016 I. negyedévben 322 prudenciális határozatot adott ki.

4. Az MNB fogyasztóvédelmi tevékenysége

2016. január 1-jén 180 db – 2015. évben indult – fogyasztóvédelmi eljárás volt folyamatban, ezen kívül az elszámolással és forintosítással összefüggésben további 277 intézménnyel szemben folytatott vizsgálatot az MNB. Az év I. negyedévében kérelemre és hivatalból további 71 fogyasztóvédelmi vizsgálat indult. Az eljárásokhoz kapcsolódóan az időszak alatt 86 határozat és 365 végzés született, továbbá fogyasztóvédelmi figyelmeztetés kiadására 3 esetben került sor. A kérelemre és hivatalból indult eljárások alapján 44,65 millió forint fogyasztóvédelmi bírság kiszabása történt meg.

Az előző évben indított, az elszámolás és forintosítás tárgyát érintő témavizsgálat a tárgyidőszak végén összesen 269 pénzügyi intézménnyel volt folyamatban: az idei évben 9 és ezzel együtt összesen már 53 vizsgálat zárult le. Az elszámolási ügyekhez kapcsolódóan a negyedévben összesen 48 ideiglenes intézkedés született. Az intézkedéseket jellemzően a szerződésmódosulást követően a Forintosítási törvényben foglaltaknak nem megfelelő új irányadó ügyleti kamat mértéke, a panaszok kezelésével kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó jogszabályok megsértése, a jogorvoslati nyomtatványok, valamint az elszámolás másolata iránti kérelem előterjesztésére szolgáló formanyomtatvány közzétételének elmulasztása tette szükségessé. Fogyasztóvédelmi bírságot a témavizsgálat során 2016. év I. negyedévében összesen 7 pénzügyi intézmény terhére szabott ki az MNB, az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása miatt, mindösszesen 700 ezer forint összegben.

2. táblázat: Az elszámolással és forintosítással összefüggő témavizsgálat keretében megtett intézkedések (2016. I. negyedév)

	Ideiglenes intézkedés (MNB tv. 87. §-a alján, db)	Fogyasztóvédelmi bírság (millió forint)
Bank	7	-
Szövetkezeti hitelintézet	22	-
Hitelintézettel egyenértékű pénzügyi vállalkozás	16	0,7
Követeléskezelő pénzügyi vállalkozás	3	-
Összesen	48	0,7

Forrás: MNB

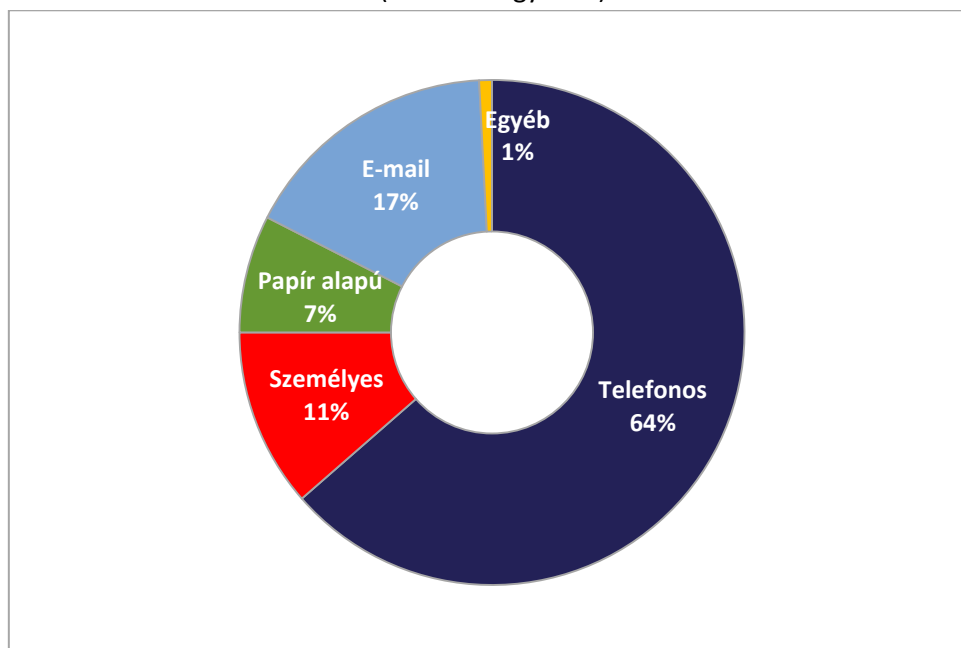
Az MNB közérdekű kereset előterjesztésére irányuló jogkörével összefüggésben vizsgálja, hogy a pénzügyi intézmények által a fogyasztói szerződésekben alkalmazott általános szerződési feltételek megfelelnek-e a jóhiszeműség és a tisztességesség követelményeinek. A folyamat első lépéseként a jegybank az első negyedév végéig nyolc gépjármű-finanszírozási tevékenységet folytató pénzügyi intézményt szólított fel arra, hogy módosítsa az aggályosnak tartott általános szerződési feltételeket. A vizsgálat az első negyedévben három pénzügyi intézménnyel szemben zárult le, amelynek eredményeként – a tényleges keresetindítást szükségtelenné téve – összességében mintegy 53 ezer fogyasztói szerződésből kerülhetnek ki a jegybank által kifogásolt rendelkezések.

Az MNB 2016. március 11. napján közzétette a fizetési késedelembe esett lakossági jelzáloghitelek helyreállításáról szóló 1/2016. (III. 11.) számú ajánlását, melynek célja, hogy elősegítse az adósok fizetőképességének helyreállítását és meghatározza azokat a minimális követelményeket, amelyek teljesülése a szerződés felmondása, illetőleg a felmondott szerződésből eredő követelés értékesítése, illetve a fedezetértvényesítés előtt elengedhetetlen. Az ajánlás transzparens és egységes eljárásrendet,

keretet kíván biztosítani a pénzügyi intézmények számára a fizetési nehézséggel érintett portfólió helyreállításához, továbbá célja, hogy az adósok és a pénzügyi intézmények közötti együttműködést katalizálja, s ezzel hatékonyabbá tegye a kommunikációt a késedelmesen teljesítő adósok és az intézmények között, s egyben iránymutatást adjon annak minimálisan követendő tartalmára.

A Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központhoz az I. negyedévben összesen 13.511 ügyfélszolgálati megkeresés és kérelem érkezett. Az ügyfélszolgálati tapasztalatok szerint az időszakban megnövekedett a deviza alapú gépjárműhitelek forintosításával kapcsolatos érdeklődők száma, ugyanakkor az elszámolás témakörét érintő fogyasztói megkeresések mennyisége összességében csökkenő tendenciát mutatott a korábbi időszakhoz mérten.

4. ábra: Ügyfélszolgálati megkeresések és kérelmek
(2016. I. negyedév)

Forrás: MNB

A call center 8.660 ügyfél telefonos érdeklődését fogadta, míg személyesen 1.557 fogyasztó kereste fel az MNB fővárosi ügyfélszolgálati irodáját. Az év első három hónapjában beérkező papíralapú írásos kérelmek száma 1.025 volt, 2.269-en pedig e-mailben keresték meg a jegybankot. A Magyar Nemzeti Bank támogatásával működő Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Tanácsadó Irodák az ország 11 pontján összesen 1.990 fogyasztó számára nyújtottak tájékoztatási és tanácsadási szolgáltatást. Az MNB célja, hogy az ország minden megyéjében a fogyasztók tájékoztatását és jogérvényesítését segítő tanácsadó irodák jöjjenek létre, melynek megvalósítása érdekében kiírásra került a 19 megyeszékhelyen tervezett pénzügyi tanácsadó irodák kialakításáról és működtetéséről szóló „Országos Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Hálózat” elnevezésű közbeszerzési eljárás.

A Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Civil Háló keretében 2016. I. negyedévében kiírásra került a 80 millió forint keretösszegű „Civil Háló Támogatási Program 2016” pályázat, mely szerint három témakörben nyílt lehetőség a civil szervezeteknek pályázat benyújtására. A pénzügyi kultúra fejlesztése és a tudatos fogyasztói magatartás szélesebb társadalmi körökben történő elterjesztése érdekében a pályázatok a

fogyasztóvédelmi rendezvények, pénzügyi ismeretterjesztő tanfolyamok megtartását és az ezt elősegítő könyvek beszerzését célozzák meg.

2016. első negyedében a fogyasztók széles körét érintő aktualításoknak megfelelően – többek között az ASTRA Biztosítóval, a forintosítással és a CSOK-kal kapcsolatosan – több mint 10 kiemelt cikk és tájékoztató anyag került frissítésre az MNB fogyasztóvédelmi weboldalán. Az ügyfelek tájékoztatása érdekében az értékpapírszámlák egyenlegének online lekérdezésével kapcsolatos kommunikációs kampány részeként honlapcikk, valamint egy Pénzügyi Navigátor Extra Füzet is megjelent. A közösségi média adta lehetőségeket kihasználva összesen 124 Facebook bejegyzés szolgálta az MNB üzeneteinek hatékonyabb továbbítását és a fogyasztók tájékoztatását.

5. Szanálás

Az MKB Bank Zrt. (MKB) szanálási folyamatában utolsó szanálási eszközként az MKB Bank részvényeinek (100%) értékesítésére kerül sor. A Magyar Nemzeti Bank, mint szanálási hatóság 2016. március 11-én döntött az MKB piaci értékesítési eljárásában a nyertes pályázó kiválasztásáról és 2016. március 31-én pedig kiadásra került az MKB Bank Zrt. által kibocsátott részvények vagyoneértékesítés szanálási eszközzel történő átruházásáról szóló közigazgatási hatósági határozat. A piaci értékesítés kötelező ajánlattételi szakaszában beérkezett három ajánlat közül a legmagasabb vételárat kínáló, a Blue Robin Investments S.C.A., a METIS Magántőkealap és a Pannónia Nyugdíjpénztár, a CIG partnerség tagja által alkotott konzorcium résztvevői 45-45-10% arányban lehetnek a döntés értelmében az MKB Bank Zrt. új tulajdonosai.

Az MKB részvényeinek értékesítésére vonatkozó kötelezettséget az Európai Bizottság 2015. december 16-i határozata írta elő. A vonatkozó bizottsági határozatnak megfelelően az értékesítési folyamatnak meg kell felelnie a nyílt, átlátható, versenyfeltételeket alkalmazó, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokra vonatkozó előírásoknak, illetve a szanálásról szóló 2014/59/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek. A sikeres piaci értékesítés és a fenti elvek maradéktalan érvényre juttatása érdekében az értékesítési eljárás során tanácsadók bevonásával többfordulós versenyértékesítés került lefolytatásra. Az ajánlatok értékelését az MNB objektív alapokon nyugvó, az értékelendő kötelező ajánlatok benyújtását megelőzően véglegesített, a nemzetközi legjobb gyakorlatnak megfelelő, és a pályázókkal előzetesen közölt kiválasztási szempontrendszer szerint folytatta le. A kiválasztásról szóló döntésben az Európai Bizottság versenyjogi gyakorlata szerint a vételár meghatározó súlyt kapott, de ezen túlmenően a pénzügyi stabilitási érdekeket felsorakoztató szanálási keretrendszer elvárásai is figyelembe vételre kerültek.

Az MKB értékesítésének lezárása a 2016. június végi határidőig megvalósítható. A zárás feltétele, hogy a vevőnek az MKB-ban történő befolyásoló részesedés szerzését a felügyeleti feladatkörében eljáró MNB engedélyezze; az MKB könyvvizsgálója az MKB részére átadja a könyvvizsgálói nyilatkozatát és az MKB 2015-ös üzleti évére vonatkozó beszámolót. A vevőknek a vételárat a zárási feltételek teljesülését követően kell megfizetniük a jelenlegi tulajdonos az MSZVK Magyar Szanálási Vagyonkezelő Zrt. részére. Az MKB eladási folyamatának lezárását követően az MNB intézkedik az áthárítandó szanálási költségek áthárításáról és a szanálási eljárás lezárásáról.

Az MSZVK Magyar Szanálási Vagyonkezelő Zrt. (MSZVK) alapítása óta szoros szakmai együttműködésben tevékenykedik az MNB szanálási ügyekért felelős szakértőivel. Az MNB szanálási törvényben rögzített tulajdonosi jogkörének gyakorlása keretében meghatározta az MSZVK csoport számára követendő, a hozzá került állomány fokozatos értékesítésére (*exit*) vonatkozó, 2016. évre irányadó stratégiai keretfeltételeket, döntött továbbá több időszerű társasági jogi kérdésben, illetőleg jogi támogatást nyújtott az MSZVK és leányvállalatai részére.

Az MNB szakértői folyamatos szakmai támogatást nyújtanak a Befektető-védelmi Alap (Beva), valamint az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) részére jogszabályi feladataik ellátása érdekében. A kártalanítások és a kárrendezés gördülékeny, jogszabályi határidőn belül történő rendezése érdekében a szakterület változatlanul tevékeny szerepet vállalt.

Az MNB szanálási területe kiemelt figyelmet fordít az Európai Unió versenyjogi szabályozására is, különösen az állami támogatásokkal (state aid) kapcsolatos eljárások szanálási tárgykört érintő vonatkozásaira. A szanálási terület a szabályozási keretrendszer fejlesztése érdekében mind Európai

Uniós, mind hazai szinten meghatározó, felelős közreműködője nem pusztán az Európai Bankhatóság (EBA) szakmai tevékenységének (EBA munkacsoportokban való részvétel, jogszabály tervezetek és háttéranyagok véleményezése, Q&A network, iránymutatások implementálása), de véleményformáló résztvevője a feladatkörét érintő nemzetközi szakmai konferenciáknak is.

A szanálási hatóság nemzetközi kapcsolatrendszerének kiépítése keretében az MNB a hatáskörébe tartozó szanálási kollégium által érintett, több ország szanálási hatóságánál is kezdeményezte a szakmai együttműködés elmélyítését. Ezen túlmenően folyamatosan érkeznek a szakterülethez a nemzeti társhatóságok egyedi megkeresései is többek között a szanálási eljárás során szükséges független értékelések, illetve a szanálhatósági feltételek vizsgálatának módszertana vonatkozásában. Az MNB szorosan együttműködik a Bankunió belüli szanálási döntéshozó szervvel, az Egységes Szanálási Tanáccsal (Single Resolution Board – SRB).

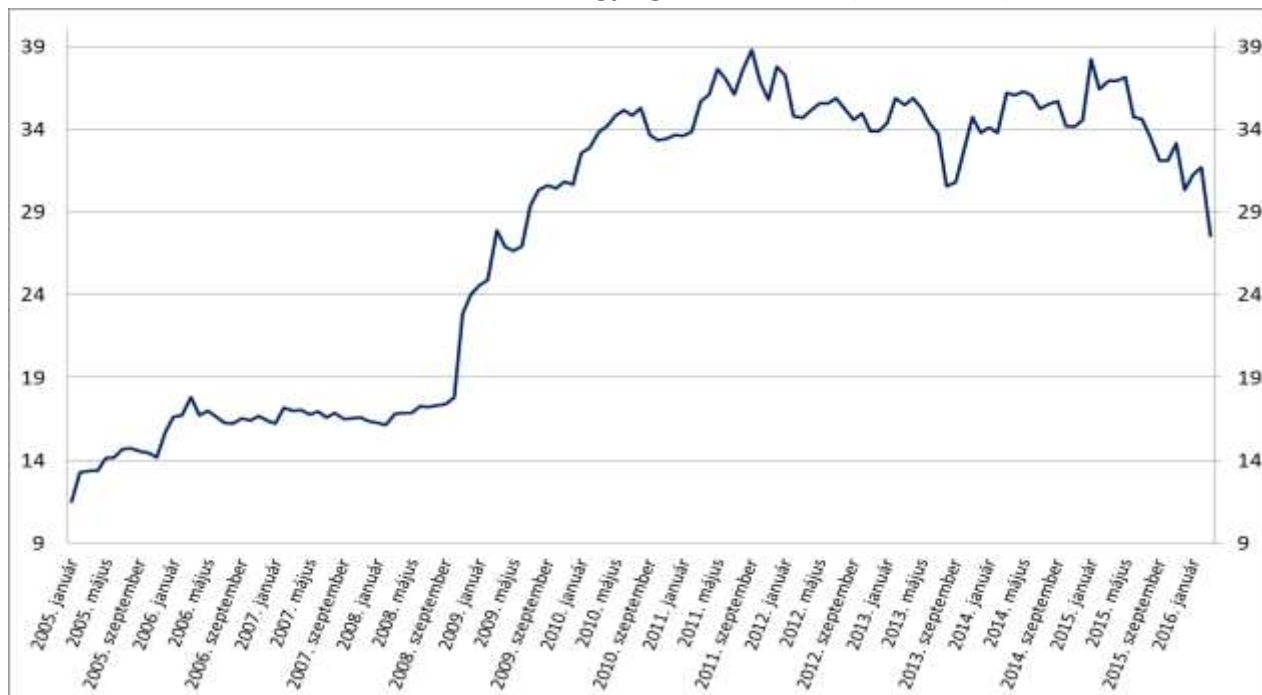
6. Devizatartalékok

2016 első negyedévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 27,6 milliárd euro volt, ami 2,7 milliárd euro csökkenést jelent a 2015. év végi 30,3 milliárd eurós értékhez képest.

A devizatartalékok alakulását elsősorban az alábbi tételek befolyásolták az elmúlt negyedév során.

2016 I. negyedévében az Európai Bizottságtól közel 1,2 milliárd euro nettó transzfer érkezett. A tartalékon elért eredmény ebben az időszakban 64 millió euro volt, míg a 2015 végén fennálló, egyhetes euro likviditásnyújtó swapügylet lejáratára megközelítőleg 0,5 milliárd eurós tartaléknövelő hatást gyakorolt. Az Államadósság Kezelő Központ adósság törlesztési célú tételei összességében mintegy 1,4 milliárd euróval csökkentették a devizatartalékokat. A csökkenés a márciusi angol font kötvénylejárat, valamint egyéb adósságkezelési tételek eredőjeként adódott. A költségvetési szervek devizabefolyásainak és kifizetéseinek egyenlege a negyedévben mintegy 270 millió euróval mérsékelte a tartalékot. A lakossági devizahitelek konverziójához köthető kifizetések közel 2,9 milliárd euróval csökkentették a tartalékok nagyságát.

5. ábra A devizatartalék nagyságának alakulása (milliárd EUR)

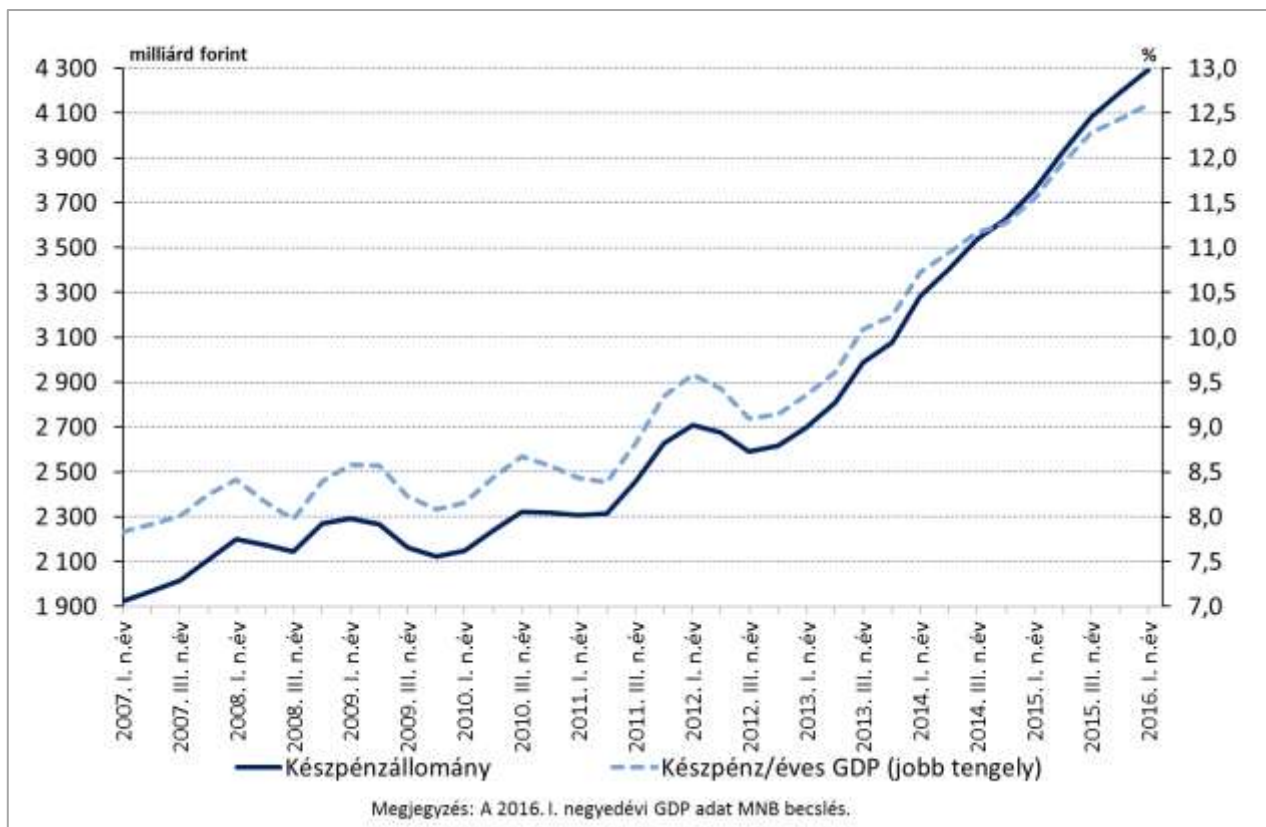
Forrás: MNB

7. Készpénz-logisztikai tevékenység

A forgalomban lévő készpész

A forgalomban lévő készpénzállomány értéke 2016. március végén 4 244 milliárd forint volt. A szezonális hatások kiszűrésével az átlagos negyedéves érték az előző negyedévhez képest 104,9 milliárd forintos (2,5 százalékos) növekedést mutat.

6. ábra A forgalomban lévő készpész értéke a gazdaságban

Forrás: MNB

A forgalomban lévő bankjegyek és érmék

3. táblázat Forgalomban lévő bankjegyek és érmék¹
(2016. március 31-i adatok)

Bankjegyek	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
20 000 forint	119,6	2 392,9	28,3%	57,3%
10 000 forint	152,5	1 525,4	36,1%	36,5%
5 000 forint	26,0	130,1	6,1%	3,1%
2 000 forint	22,8	45,5	5,4%	1,1%
1 000 forint	63,5	63,5	15,0%	1,5%
500 forint	38,4	19,2	9,1%	0,5%
Összesen	422,8	4 176,6	100,0	100,0
Érmék	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
200 forint	121,1	24,2	7,9%	41,2%
100 forint	162,0	16,2	10,6%	27,5%
50 forint	143,4	7,2	9,3%	12,2%
20 forint	273,1	5,5	17,8%	9,3%
10 forint	319,0	3,2	20,8%	5,4%
5 forint	515,1	2,6	33,6%	4,4%
Összesen	1 533,7	58,8	100,0	100,0

Forrás: MNB

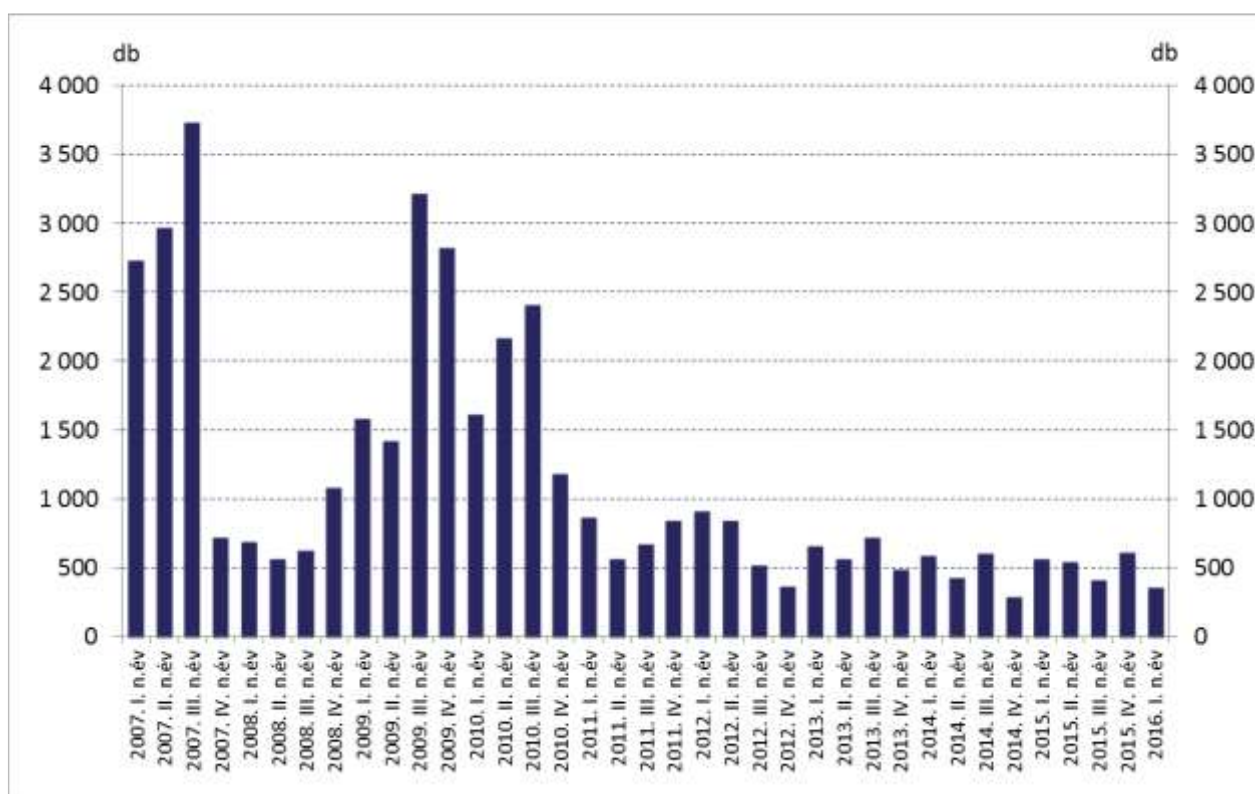
A forgalomban lévő bankjegyek értéke 4 176,6 milliárd forint, mennyisége 422,8 millió darab volt 2016 első negyedévének utolsó napján. Ez értékben 13 százalékos, a mennyiséget tekintve pedig 14 százalékos növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A növekedés valamennyi címletet érintette, de elsősorban a tízezer forintosok esetében volt jelentősebb mértékű. A forgalomban lévő érmék értéke 58,8 milliárd forint, mennyisége 1 533,7 millió darab volt 2016. március végén. Ez értékben 7 százalékos, a mennyiséget tekintve 6 százalékos növekedést mutat az előző év első negyedévi adatához viszonyítva. A forgalombővülés valamennyi címletet érintette, ezen belül kiemelten hatott a 200 forintos érmére.

A készpénzhamisítás megelőzését, visszaszorítását szolgáló tevékenység

A forintbankjegyek hamisítása továbbra kedvező határok között változik. A 2016 első három hónapjában a készpénzforgalomból kiszűrt 364 darab hamisítvány 2015 azonos időszakához képest kismértékű csökkenést tükröz. A hamisításnak ez a mértéke - a forinthez hasonló nemzeti valuták sorában - továbbra is kedvezőnek tekinthető.

¹ A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék és emlékbankjegyek állományát, melyek névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök közé tartoznak.

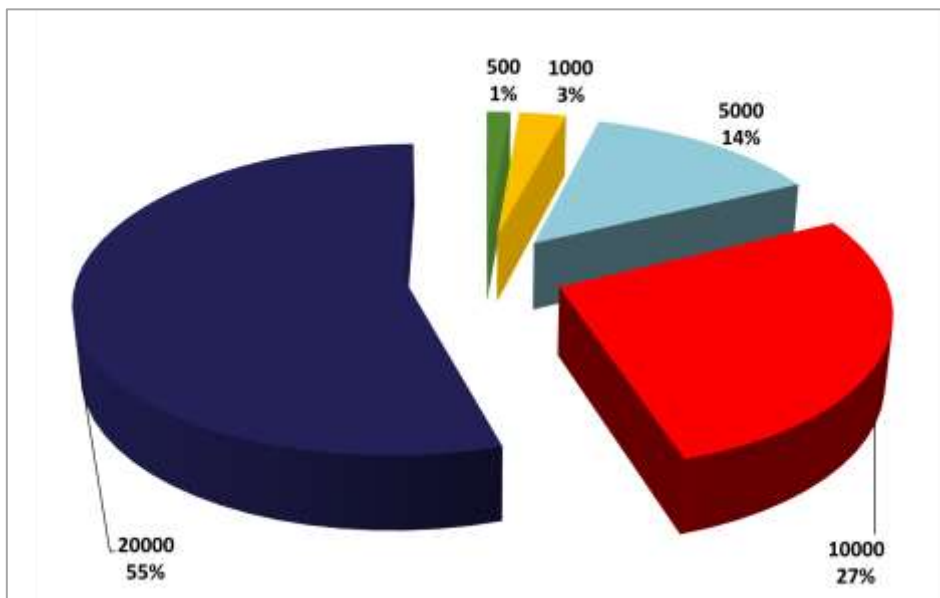
7. ábra A forint hamisításának negyedévenkénti alakulása

Forrás: MNB

A lefoglalt forint hamisítványok többsége továbbra is a magasabb értékű címletek, főként a 10 000 és a 20 000 bankjegyek közül került ki. A hamisítások módszereit változatlanul az irodai sokszorosító eszközök (színes fénymásológépek, printerek) használata jellemzi. A rátekintésre esetenként megtévesztőnek bizonyuló hamisítványok, úgy egyszerű érzékszervi vizsgálatokkal (tapintással, fény felé tartva átnézetben vagy mozgatással), mint pénztárakban alkalmazott kombinált UV-A és UV-C lámpa alatti ellenőrzéssel kiszűrhetők.

8. ábra: A fellelt forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2016 első negyedévében²

Forrás: MNB

A hamis valuták előfordulása továbbra sem jelentős, a jegybank szakértői 416 darab különböző valutahamisítványt, ezen belül 351 darab hamis euro bankjegyet vizsgáltak az első negyedév során.

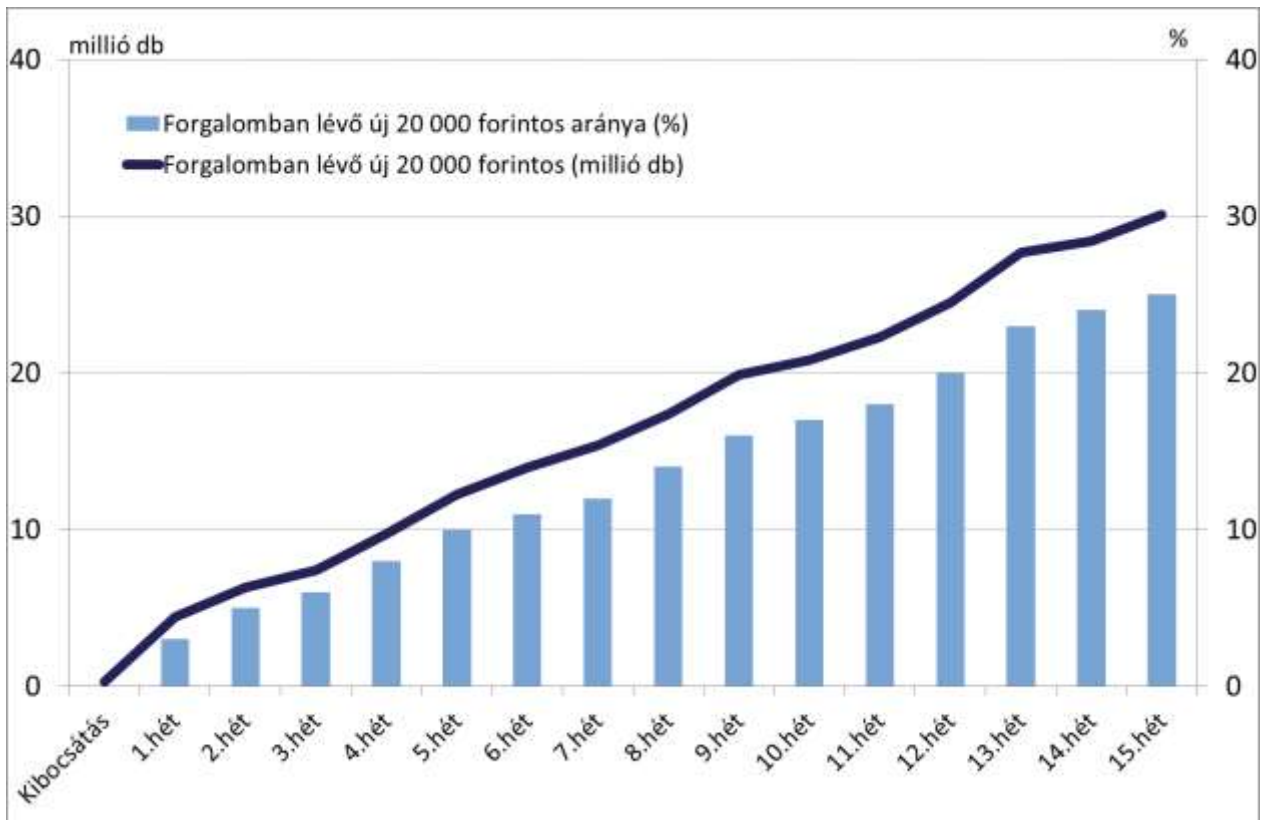
Megújulnak a forint bankjegyek

A Magyar Nemzeti Bank a 2014 és 2018 közötti időszakban megújítja a jelenleg forgalomban lévő bankjegysorozatot, s újratervezett, továbbfejlesztett, a pénzfeldolgozó gépek és automaták által támasztott készpénzforgalmi igényeknek jobban megfelelő, egyben a hamisítások ellen is korszerűen védett bankjegyeket bocsát ki. A jegybank a hat címletet tartalmazó hazai bankjegysorozatból másodikként a húszezer forintost újította meg, mely 2015. szeptember 25-től vált törvényes fizetőeszközzé. Az új 20 000 forintos bankjegyek 2015. december 14-től a készpénzellátási lánc szereplőinek megfelelő felkészülését követően fokozatosan jelentek meg a készpénz-forgalomban, s az első negyedév végére a forgalomban lévő összes 20 000 forintoson belüli arányuk már elérte a 25%-ot. A 20 000 forintos korábbi címletváltozatai egyelőre továbbra is forgalomban maradnak, bevonásukra várhatóan 2016 decemberében kerül sor.

---

² Az ábra nem tartalmazza az 2000 forintos címletet, annak elenyésző mennyisége miatt.

9. ábra: A megújított 20 000 forintos bankjegyek forgalomban lévő mennyisége és aránya az adott címletérték teljes forgalomban levő mennyiségéhez viszonyítva

Forrás: MNB

A megújított 10 000 forintosokból 2016 első negyedévének végén közel 120 millió darab volt forgalomban, ami a forgalomban lévő 10 000 forintos címlet mennyiségének több mint 78 százaléka.

8. Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás

A pénzforgalom biztonsága és hatékonysága

Pénzforgalmi állásfoglalások és ellenőrzések

Az első negyedév során a jegybank közigazgatási- és ügyfélmegkeresések alapján 5 pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást, illetve szakmai véleményt adott ki. Három esetben hitelintézetek részéről érkező jogértelmezési megkeresések alapján, egy esetben az Igazságügyi Minisztérium „Az ideiglenes számlazárolást elrendelő végzés eljárási szabályait meghatározó Európai Uniói rendelet”³ hazai jogharmonizációs javaslatával kapcsolatban került sor pénzforgalmi szempontú véleményadásra. További egy esetben pedig a Legfőbb Ügyészség bankközi átutalások adatainak felhasználhatóságával kapcsolatban érkezett megkeresésére adott szakmai véleményt az MNB.

2016 első negyedévében pénzforgalmi ellenőrzés tárgyában nyolc új hatósági eljárást indított a jegybank, illetve hat korábbi eljárás került lezárásra. A lezárt vizsgálatok közül egy esetben intézkedés előírása nélkül, öt esetben pedig intézkedések előírásával végződött az ellenőrzés, amelyek közül három esetben összesen 51,5 millió forint értékben hatósági bírság kiszabására is sor került.

Pénzügyi infrastruktúrák

Megbízhatóan működtek a hazai pénzügyi infrastruktúrák 2015-ben

Az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa 2016. március 22-i ülésén elfogadta a hazai pénzügyi infrastruktúrák 2015. évi működéséről készített felvigyázói beszámolót, melynek megállapításai szerint az MNB Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszere (VIBER), a GIRO Zrt. által működtetett Bankközi Klíring Rendszer (BKR), valamint a KELER Csoport által működtetett értékpapír-elszámolási és kiegyenlítési rendszer magas megbízhatóság mellett üzemelt 2015-ben, a rendszerszintű és egyedi banki likviditás szintje pedig megfelelő mértékű volt.

Stabilan emelkedik a CLS-ben kiegyenlített forint tranzakciók napi volumene

2015. november 16-a óta a magyar forint is kiegyenlítési deviza a CLS által üzemeltetett nemzetközi deviza-kiegyenlítési rendszerben, 2016 első negyedévében pedig zökkenőmentes működés és stabil volumen-növekedés volt tapasztalható a szolgáltatást illetően. 2016. március 28-a volt a rendszer eddigi működésének legnagyobb forgalmú napja, amikor több mint 850 millió dollárnyi forinttranzakció került kiegyenlítésre a CLS által. Az eddigi tapasztalatok alapján kijelenthetjük, hogy a biztonsági és üzemeltetési elvárásoknak maradéktalanul megfelel az érintett felek között kialakult infrastrukturális együttműködés, és készen áll további intézmények integrálására. Ennek megfelelően a jegybank továbbra is fenntartja azon elvárását, hogy a hazai piaci szereplők közül minél többen építsenek ki közvetlen, vagy közvetett kapcsolatot a rendszerrel, az erre irányuló kezdeményezéseket pedig minden esetben támogatja. Ugyanakkor a forint CLS rendszerbe történő bevezetése tovább bővítette a jegybank nemzetközi

---

³ 655/2014/EU Európai Uniói rendelet

felvigyázásban történő szerepvállalását, melynek keretében az MNB képviselője 2016 márciusában részt vett a CLS felvigyázói bizottságának ülésén.

Újabb tranzakciók a Bankközi Klíring Rendszer napközbeni elszámolási rendszerében

A napközbeni elszámolás 2012-ben történt bevezetését követően a papíralapú átutalási tranzakciók, a beszedés jellegű műveletek, és a Magyar Államkincstár átutalásai továbbra is az éjszakai elszámolásban maradtak. A tavalyi év során végrehajtott fejlesztésnek köszönhetően 2016. január 1-től a hitelintézetekbe papír alapon benyújtott összes, bankközi elszámolást igénylő forint átutalás a Bankközi Klíring Rendszer (BKR) napközbeni elszámolási rendszerében kerül feldolgozásra. Az áttétel nem minden BKR résztvevőt érintett, mivel egyes pénzforgalmi szolgáltatók már korábban is a napközbeni elszámolásba küldték a papíralapú átutalásaikat. A kincstári átutalások mellett jelenleg már csak a beszedés jellegű műveletek elszámolása történik az éjszakai rendszerben. Fontos azonban, hogy bár a papíralapon benyújtott tranzakciók elszámolása már egy gyorsabb rendszerben történik, a jogszabályban meghatározott négy óras teljesítési határidő továbbra is csak az elektronikusan benyújtott átutalásokra vonatkozik.

Egyéb Információk

Tovább bővült a pénzforgalmi táblakészletben publikált adatok köre

Publikálásra került a 2015 utolsó negyedévét összefoglaló pénzforgalmi táblakészlet, a frissített statisztikákkal és az interaktív felülettel együtt. A frissített táblakészlet a korábban megszokotthoz képest két héttel előbb jelent meg az adatok felhasználóinak mielőbbi tájékoztatása érdekében. További változást jelent, hogy a felhasználói igényekre figyelemmel kibővültek a fizetési kártyás forgalmat bemutató adatkörök. 2016 elejétől a fizetési kártyás forgalom kártyatípus szerinti bontásban is publikálásra kerül, a betéti és hitelkártyák forgalmára vonatkozó adatok ráadásul 2010 első félévéig visszamenőlegesen is elérhetőek.

9. Az MNB statisztikai tevékenysége

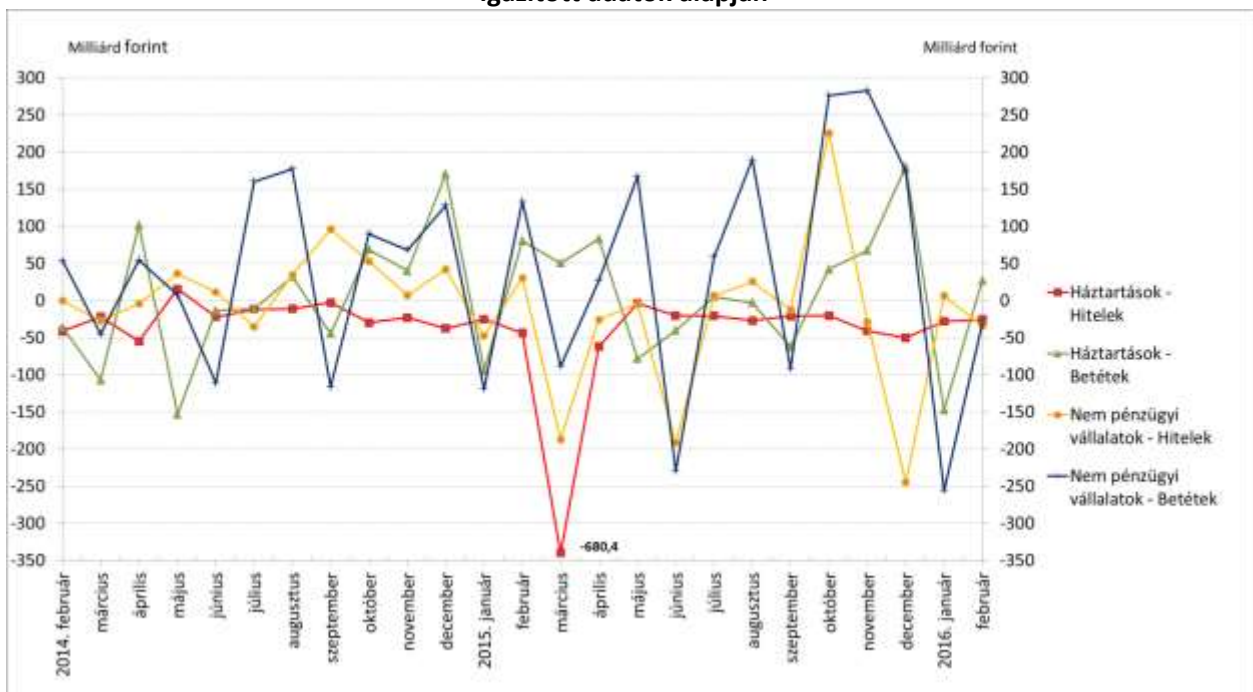
Monetáris és Pénzügyi Stabilitási Statisztika

Az MNB havonta publikálja a hitelintézetek összevont mérlegének főbb számait. A 2016. februári adatok alapján készített statisztikák 2016. március 31-én jelentek meg.

A szezonálisan nem igazított adatok szerint a háztartások az utolsó három megfigyelt hónapban – 2015. decembertől 2016. februárig- nettó hiteltörlesztők voltak: hiteleik állománya tranzakcióból eredően összesen 103,2 milliárd forinttal csökkent. A szezonális hatásoktól meg nem tisztított adatok szerint a nem pénzügyi vállalatok 2015 decemberében és 2016 februárjában nettó hiteltörlesztők, míg 2016 januárjában nettó hitelfelvevők voltak. Ezek eredőjeként hiteleik állománya csak a tranzakciókat figyelembe véve 272,4 milliárd forinttal csökkent.

A szezonális hatástól meg nem tisztított tranzakciós adatok alapján a háztartások esetében 2016 januárjában nettó betétkivonás, míg 2015. decemberben és 2016. februárban nettó betételhelyezés volt megfigyelhető. Betétállományuk összességében tranzakcióból eredően 60,5 milliárd forinttal nőtt. A szezonálisan nem igazított adatok szerint csak a tranzakciókat figyelembe véve a nem pénzügyi vállalatok esetében a 2015. decemberben nettó betételhelyezés volt megfigyelhető, míg 2016. januárban és februárban nettó betétkivonás történt. Ezen tranzakciók eredőjeként a nem pénzügyi vállalatok betétállománya 113,6 milliárd forinttal csökkent.

10. ábra: A háztartások és a nem pénzügyi vállalatok hitel- és betéttranzakciói a szezonálisan nem igazított adatok alapján*

Forrás: MNB

*2015. februártól kezdődően a tranzakciós értékek tartalmazzák a forintosításból és az elszámolásból eredő állományváltozásokat is, melyek döntően 2015 márciusában jelentkeztek. A forintosítást megelőző, valamint az azt követő időszakok tranzakciós adatainak megfelelő ábrázolása érdekében a 2015. márciusra vonatkozó, forintosításhoz és elszámoláshoz kapcsolódó kiugró tranzakciós értéket a grafikonokon külön jelöltük, így e pont esetében a tengely nem mutat releváns értéket.

Szintén 2016. március 31-én jelent meg a nem pénzügyi vállalati és háztartási hitel- és betétkamatlábakról szóló havi sajtóközlemény. A közzétett adatok szerint a háztartások által a vizsgált időszak alatt elhelyezett forintbetéteinek átlagos kamatlába csökkent a 2015. december és 2016. február közötti időszakban. A háztartásoknak nyújtott forint lakáscélú hitelek hitelköltség mutatója enyhén nőtt, míg a szabad felhasználású jelzáloghitelek átlagos hitelköltség mutatója csökkent.

A nem pénzügyi vállalati szektor esetében a változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású új forinthitelek átlagos kamatlábainál és a forintbetétek átlagos kamatlábainál is csökkenés volt tapasztalható a vizsgált periódusban.

Felügyeleti statisztika

Az MNB 2016. február 24-én publikálta a hitelintézetek 2015. év végi prudenciális adatait.

A hitelintézetek mérlegfőösszege 2015. IV. negyedévben 2,4%-kal nőtt, így 2015. év végén 32 885,5 milliárd Ft-ot tett ki. A bruttó hitelállomány 2015. IV. negyedévben 2,1%-kal csökkent, ezen belül a háztartások és a nem pénzügyi vállalatok bruttó hitelállománya is mérséklődött, előbbi 2,4%-kal, utóbbi 4,1%-kal. 2015. évben egészében a hitelintézetek bruttó hitelállománya 7,9%-kal csökkent, ezen belül a háztartások hitelei 12,5%-kal csökkentek, mely nagyrészt az Elszámolási törvény⁴ végrehajtásának következménye.

A 90 napon túl késedelmes hitelek aránya 2015. IV. negyedévben a háztartási szektorban 18,4%-ról 17,6%-ra (2014 év végén 19,0% volt), a nem pénzügyi vállalatok szektorban pedig 13,4%-ról 9,8%-ra (2014 év végén: 13,8% volt) mérséklődött. A hitelintézetek 2015. évben összesen 38,9 milliárd Ft adózás előtti eredményt értek el.

A hitelintézetek tőkeellátottsága az előző negyedévhez képest kismértékben romlott. A szektor tőkemegfelelési mutatója 2015. IV. negyedévben 20,5%-ról 19,7%-ra csökkent. A belföldi irányítású⁵ hitelintézetek piaci részaránya 2015. év végén 55,5% volt.

Az MNB 2016. február 24-én publikálta a biztosítók és a pénztárak 2015. év végi prudenciális adatait is.

2015. IV. negyedév végén a biztosító részvénytársaságok és nagyegyesületek szerződésállománya az előző év végihez képest 5,8%-os növekedést mutat, ugyanakkor az éves díjbevétel 2,1%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A biztosítói szektor tőkefeltöltöttsége a tavalyi év végéhez képest mind az élet mind pedig a nem élet ágban jelentős növekedést mutat, és a prudenciális szempontból elvárt szintet továbbra is jelentősen meghaladja. A biztosítók 2015. I-IV. negyedéves adózott eredménye 44,2 milliárd Ft, mely több mint 36%-kal meghaladja a 2014. év azonos időszakos értékét.

Az önkéntes nyugdíjpénztári vagyon 2015. év végére 5,9%-os éves növekedéssel elérte a 1162,4 milliárd forintot, ugyanakkor a taglétszám csökkenése folytatódott. Ezzel szemben az egészségpénztárak esetében taglétszám növekedés figyelhető meg 2014. IV. negyedévéhez viszonyítva. A magánnyugdíjpénztáraknál jelentős változás nem történt.

---

⁴ A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény

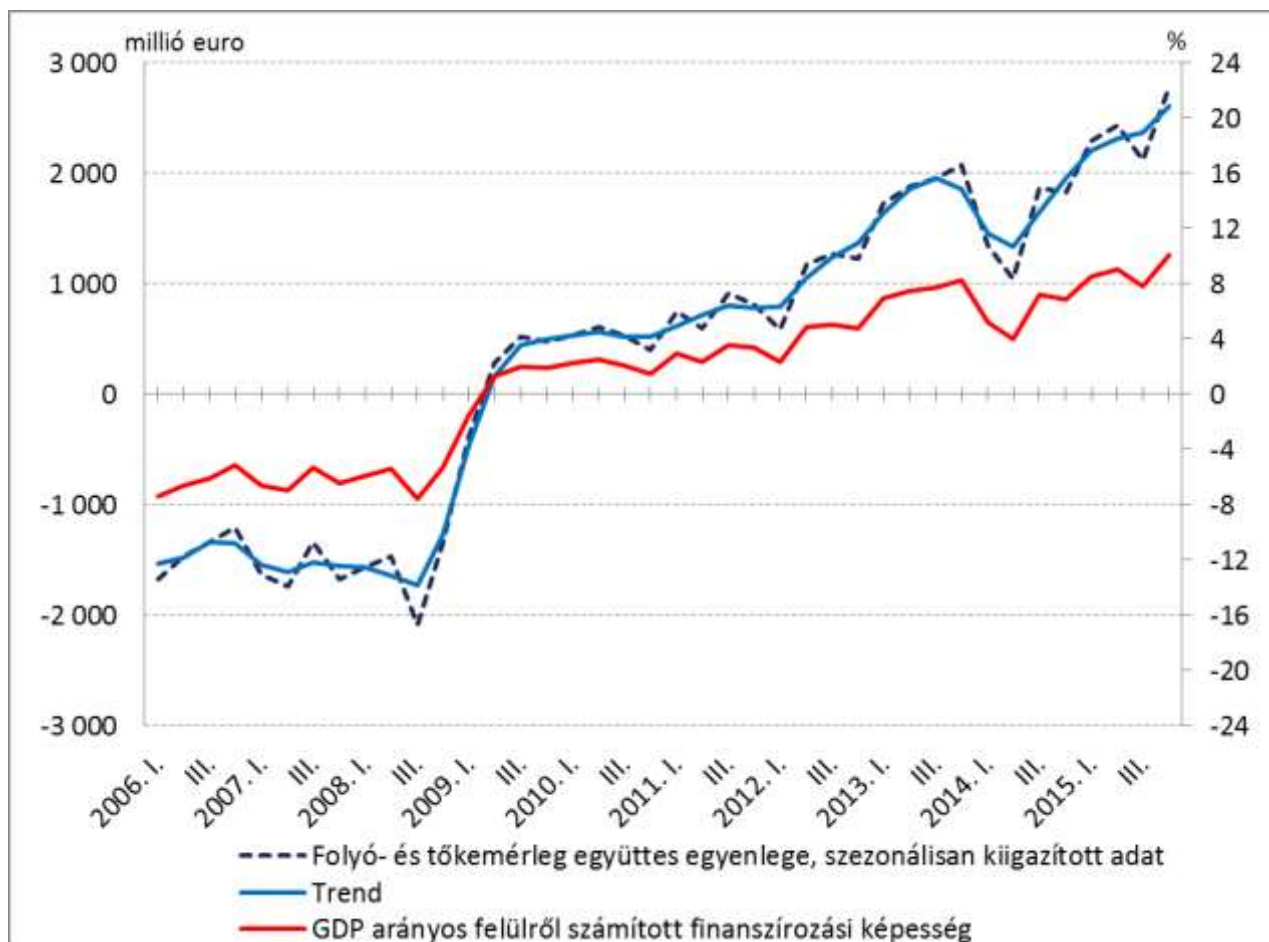
⁵ A bankcsoportok konszolidált adatait és a bankcsoportokhoz nem tartozó hitelintézetek egyedi adatait együttesen bemutató idősor alapján. A részletes módszertani leírás a „Módszertani megjegyzések” 13. pontjában található.

Fizetésimérleg-statisztikák

Az MNB 2016. március 24-én első alkalommal publikálta a 2015. IV. negyedéves fizetésimérleg-statisztikákat, valamint revideálta a 2013, 2014 és a 2015. I-III. negyedéves adatokat.

2015. IV. negyedévében a külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség (a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes egyenlege) kiigazítás nélküli értéke 3166 millió euro (989 milliárd forint) volt. A szezonális hatások kiszűrésével a mutató 2779 millió euro (778 milliárd forint), a negyedéves GDP 10 %-a.

11. ábra: A külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség millió euróban (bal tengely) és a negyedéves GDP százalékában (jobb tengely)

Forrás: MNB

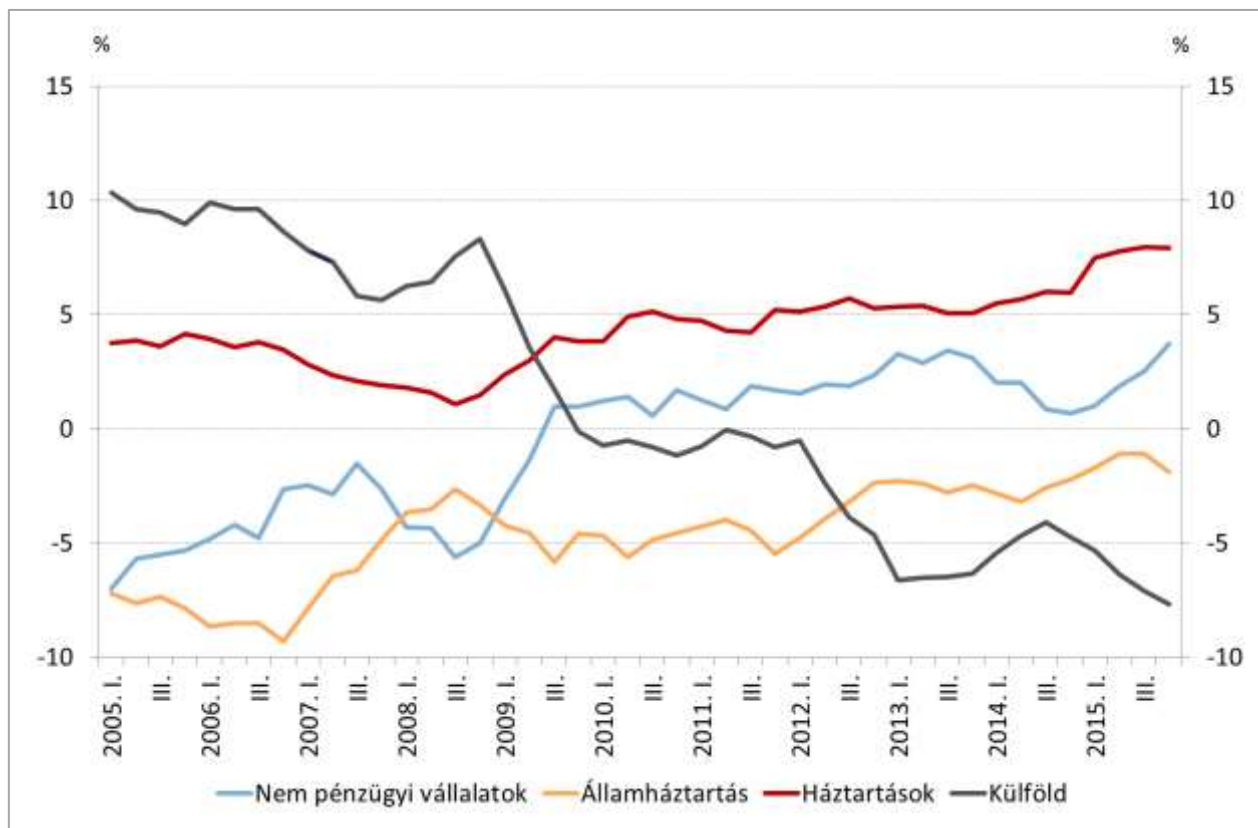
2015. december végén a jegybanki tartalékok értéke 30,3 milliárd euro volt. A működőtőke-befektetésen belül elszámolt adósságot nem tartalmazó nemzetgazdasági nettó adósságállomány 2015. december végén 26,6 milliárd euro (az utolsó négy negyedéves GDP arányában 24,7 %) volt.

Pénzügyi számlák

Az MNB 2016. március 31-jén jelentette meg a 2015. év egészére vonatkozó teljes körű pénzügyi számláit, amely az előzetes államháztartási és háztartási számlák véglegesítése mellett bemutatta a pénzügyi és nem pénzügyi vállalatok, a non-profit intézmények, valamint a külföld pénzügyi számláit is. Ennek alapján az államháztartás nettó finanszírozási igénye 2015-ben a GDP 1,9 százalékát tette ki. A háztartások nettó finanszírozási képessége a GDP 7,9 százaléka volt ugyanebben az időszakban. A

pénzügyi számlák adatai szerint a nem pénzügyi vállalatok nettó finanszírozási képessége a GDP 3,7 százalékát, a külföld nettó finanszírozási képessége pedig a GDP -7,7 százalékát érte el 2015-ben.

12. ábra: A fő szektorok nettó finanszírozási képessége a GDP százalékában
(utolsó négy negyedév egyenlege/utolsó négy negyedév GDP-je)

Forrás: MNB

A teljes körű pénzügyi számlák publikálásával egyidejűleg az MNB a Központi Statisztikai Hivatallal és a Nemzetgazdasági Minisztériummal együttműködve elkészítette az Európai Bizottság számára kiküldendő EDP- (excessive deficit procedure – túlzotthiány-eljárás) jelentést, amely az államháztartás hiányára és adósságára vonatkozóan tartalmaz statisztikai adatokat. Az intézmények közötti munkamegosztás alapján az MNB az államadóssággal és az államháztartás finanszírozásával kapcsolatos adatszolgáltatást végzi. Az államháztartás bruttó, névértékes adóssága az EDP-jelentésben közölt adatok szerint 2015 végén a GDP 75,3 százaléka volt (25 394 milliárd forint).

A jegybanki információs rendszer

2016 I. negyedévében kiadásra került az egyes devizaalapú, fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések forintra átváltásához kapcsolódóan teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettség teljesítéséről szóló MNB rendelet^[1], továbbá jogszabályi változások, valamint a makroprudenciális felügyelést, elemzést támogató adatigények miatt módosításra került a 2016. évi, a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank pénz- és hitelpiaci^[2], valamint tőkepiaci^[3] szervezetek által az MNB felügyeleti feladataihoz kapcsolódó MNB rendelet. Az előzőek mellett lezajlott a jegybanki információs rendszerhez a hitelintézetek egyes pénzügyi instrumentumaira, általános pénzügyi információira és tőkemegfelelésére vonatkozóan elrendelni kívánt adatszolgáltatások tárgyában kiadandó MNB rendelet nyilvános konzultációja.

---

^[1] 1/2016. (I. 13.) MNB rendelet a jegybanki információs rendszerhez egyes devizaalapú, fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések forintra átváltásához kapcsolódóan teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségről.

^[2] A pénz- és hitelpiaci szervezetek által a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 51/2015. (XII. 9.) MNB rendelet.

^[3] A tőkepiaci szervezetek által a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 49/2015. (XII. 9.) MNB rendelet.

IDŐKÖZI JELENTÉS

2016. április 30.

Nyomda: Prospektus–SPL konzorcium

8200 Veszprém, Tartu u. 6.

